

Cyfarfod

**PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU
TROSEDD AC ANRHEFN**

Dyddiad ac Amser

10.30 y.b., DYDD IAU, 13EG IONAWR, 2022
NODER: CYNHELIR SESIWN BRIFFIO I'R AELODAU AM 10.15YB

Lleoliad

Zoom

I gael mynediad cyhoeddus i'r cyfarfod, cysylltwch â ni

Bydd gwe-ddarllediad ar gael yn dilyn y cyfarfod
https://gwynedd.public-i.tv/core//cy_GB/portal/home

Pwynt Cyswllt

Natalie Lloyd Jones

01286 679780

NatalieLloydJones@gwynedd.llyw.cymru

(Dosbarthwyd Dydd Mercher, 5 Ionawr 2022)

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU

AELODAETH (18)

Plaid Cymru (10)

Y Cynghorwyr

Gwynfor Owen
Aled Wyn Jones
Gethin Glyn Williams
Dafydd Owen

Elwyn Edwards
Linda Morgan
Simon Glyn

Annwen Hughes
Edgar Wyn Owen
Berwyn Parry Jones

Annibynnol (5)

Y Cynghorwyr

Elwyn Jones
Mike Stevens
Angela Russell

Kevin Morris Jones
Elfed Powell Roberts

Llais Gwynedd (2)

Y Cynghorwyr

Robert Glyn Daniels

Owain Williams

Aelod Unigol (1)

Y Cynghorydd
Stephen W. Churchman

Aelodau Ex-officio

Cadeirydd ac Is-Gadeirydd y Cyngor

Aelodau Eraill a Wahoddwyd

R H A G L E N

1. YMDDIHEURIADAU

I dderbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

I dderbyn unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

3. MATERION BRYD

I nodi unrhyw eitemau sy'n fater bryd ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

4. COFNODION

4 - 8

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 4ydd o Dachwedd, 2021 fel rhai cywir.

5. DIWEDDARIAD BLYNYDDOL Y BARTNERIAETH DIOGELWCH CYMUNEDOL

9 - 55

AELOD CABINET: Y CYNGHORYDD DAFYDD MEURIG

Rhoi trosolwg i Aelodau o weithgareddau Partneriaeth Diogelwch Cymunedol (PDC) Gwynedd a Môn yn ystod 2020-21, a'r datblygiadau ar gyfer 2021-22.

6. GLENDID STRYD

56 - 58

AELOD CABINET: Y CYNGHORYDD CATRIN WAGER

I ystyried yr adroddiad.

7. TORRI GWAIR A CHYNNAL TIROEDD

59 - 60

AELOD CABINET: Y CYNGHORYDD CATRIN WAGER

I ystyried yr adroddiad.

8. BWRDD NEWID HINSAWDD

I enwebu aelod i gynrychioli'r Pwyllgor ar y Bwrdd Newid Hinsawdd.

Pwyllgor Craffu Cymunedau 4 Tachwedd 2021

Presenoldeb:

Y CYNGHORWYR: Stephen Churchman, Glyn Daniels, Elwyn Edwards, Simon Glyn, Annwen Hughes, Berwyn Parry Jones, Elwyn Jones, Dafydd Owen, Edgar Wyn Owen, Gwynfor Owen, Elfed p. Roberts, Angela Russell, Mike Stevens, Gethin Williams ac Owain Williams.

Swyddogion yn bresennol:

Llywela Owain (Uwch Ymgynghorydd Iaith a Chraffu), Bethan Adams (Ymgynghorydd Craffu) a Natalie Jones (Swyddog Gwasanaeth Democratiaeth).

Yn bresennol ar gyfer eitem 5:

Y Cyngorydd Gareth Griffith (Aelod Cabinet Amgylchedd), Dafydd Wyn Williams (Pennaeth Amgylchedd), Gareth Jones (Pennaeth Cynorthwyol Amgylchedd) a Rebeca Jones (Rheolwr Cynllunio Polisi Cynllunio ar y Cyd).

Yn bresennol ar gyfer eitem 6:

Y Cyngorydd Gareth Griffith (Aelod Cabinet Amgylchedd), Dafydd Wyn Williams (Pennaeth Amgylchedd) a Wyn Williams (Rheolwr Cefn Gwlad).

Yn bresennol ar gyfer eitem 7:

Dewi Wyn Jones (Rheolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor).

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan Y Cyngorwyr Linda Morgan, Kevin M Jones, Aled Wyn Jones ac Dyfrig Siencyn (Arweinydd y Cyngor).

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol na gollyngiadau perthnasol.

3. MATERION BRYS

Ni fu mater brys.

4. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar y 23 Medi 2021 fel rhai cywir.

5. ADRODDIAD ADOLYGU CYNLLUN DATBLYGU LLEOL AR Y CYD

Cyflwynwyd adroddiad gan yr aelod cabinet dros Amgylchedd drwy nodi bod yr adroddiad yma gerbron y Pwyllgor ar gyfer derbyn sylwadau'r aelodau.

Eglurodd y Rheolwr Polisi Cynllunio ar y Cyd bod gofyniad ar y Cyngor i baratoi adroddiad adolygu cryno a chynnwys rhai pethau penodol e.e. wybodaeth fydd yn cael ei hystyried i lywio'r Cynllun datblygu lleol.

Cyfeiriwyd at Atodiad 1 a nodwyd ei fod wedi rhannu i mewn i 6 rhan. Trafodwyd y rhannau i gyd yn drylwyr gan esbonio pwrpas bob un.

Trafodwyd y camau nesaf sef bod ymgynghoriad cyhoeddus am 6 wythnos cyn bydd adroddiad terfynol yn dod gerbron y Cyngor Llawn. Gofynnwyd I'r Pwyllgor ystyried yr adroddiad adolygu drafft a chynnig sylwadau ar faterion fydd angen eu hadolygu wrth baratoi'r cynllun diwygiedig.

Yn ystod y drafodaeth cododd y sylwadau fel a ganlyn:

- Holwyd pam fod y Cyngor yn cynllunio ar y cyd efo Môn gan nad oes yr un Sir arall yng Nghymru sy'n cydweithio yn yr un modd. Nododd bod Gwynedd gyda'u hanghenion unigryw sy'n haeddu cynllun unigol.
- Cyfeiriwyd at dudalen 53 yn y rhaglen lle nodwyd bod y ddarpariaeth tai wedi disgyn o dan darged.
- Nodwyd bod effaith ar gymunedau gan nad yw cynlluniau Wylfa yn parhau ac awgrymwyd dylai'r nifer tai a ddynodir yn y cynllun fod yn amodol ar ddatblygiadau yn cael eu gwireddu rhag peryglu cymunedau.
- Codwyd cwestiynau ynghylch dymchwel ac ail-adeiladu tai o fwy o faint a'r effaith amgylcheddol. Er yn fwy costus i'w brynu gallai tŷ newydd mwy o faint fod yn fwy gost effeithol gyda'r costau rhedeg yn is.
- Mynegwyd pryder ynghylch codi tai heb fod yr angen yno a nodwyd nad oeddent yn fforddiadwy i fwyafrif o drigolion Gwynedd a Môn.
- Croesawyd yr adolygiad a chytunwyd a sylwadau'r aelodau eraill ynghylch angen y tai newydd gan fod poblogaeth Gwynedd a Môn yn statig.
- Awgrymwyd bod angen tai fforddiadwy marchnad leol ar draws y siroedd ac nid mewn rhai ardaloedd yn unig gan fod tystiolaeth yn dangos bod tai allan o gyrhaeddiad mwyafrif y bobl leol.
- Holwyd ynghylch y cynllun peilot 'Scottish Power' gan fod tlodi tanwydd ym Mhenllyn ond nad yw'r cynllun yn ei gynnwys.
- Mynegwyd balchder bod ystyriaeth yn cael ei roi i fioamrywiaeth, fodd bynnag tynnwyd sylw at y diffyg trafodaeth ar yr ardal AHNE.
- Codwyd pwynt ynghylch defnyddio deunyddiau lleol megis llechi lleol ar dai sy'n cael eu hadeiladu er mwyn sicrhau gwaith yn y chwarel ac arian yn aros yn lleol.
- Mynegwyd siom nad oes modd i blant o deuluoedd ffermio aros yn eu cartrefi gan nad oes modd iddynt adeiladu tai ar y tir. Ategwyd bod hyn yn arwain at ffermydd yn cael eu gwerthu.

Mewn ymateb nododd y Swyddogion y canlynol:

- Cytunwyd bod y sefyllfa yn wahanol erbyn hyn yn dilyn newyddion nad oes datblygiad wylfa ar y gorwel a bod hyn yn cael ei gynnwys wrth ddiwygio'r cynllun.
- Nododd bod sicrhau y bydd tystiolaeth gadarn ei hangen er mwyn datblygu tai a bod yr angen lleol ar eu cyfer yna.
- Ategodd ei fod yn hynod berthnasol o bob agwedd y cynllun newydd ar gyfer bob math o ddatblygiad eu bod yn cwrdd â gofynion carbon y Cyngor.
- Atgoffwyd y Pwyllgor bod papur wedi bod ger eu bron yn ymwneud ag ail gartrefi ac o ganlyniad cyflwynwyd adroddiad i'r Senedd.

- Nodwyd bod gwybodaeth ynghylch cynllun 'Scottish Power' ar eu gwefan er mwyn derbyn fwy o wybodaeth ar yr ardaloedd sy'n rhan o'r cynllun.
- Cydnabuwyd pwynt yr aelod ar ddefnydd o ddeunyddiau lleol, fodd bynnag nododd ei fod yn anghyfreithlon gosod amodau ar ddeunyddiau a dim ond amod sy'n sicrhau bod y deunydd yn debyg o ran edrychiad sy'n bosib ei wneud.
- Awgrymwyd y dylai'r aelodau gymryd rhan yn yr ymgynghoriad er mwyn lleisio eu barn ar y pwyntiau sydd wedi codi yn y Pwyllgor heddiw ond sydd tu hwnt i gylch gwaith yr adroddiad.

PENDERFYNIAD

Derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau a dderbyniwyd.

6. CYNLLUN GWEITHREDU HAWLIAU TRAMWY

Agorwyd y drafodaeth gan yr Aelod Cabinet dros Amgylchedd drwy nodi pwrpas y drafft terfynol yw derbyn sylwadau gan aelodau'r Pwyllgor.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Reolwr Cefn Gwlad gan nodi bydd ymgynghoriad cyhoeddus yn dilyn y sylwadau ar y cynllun ddrafft terfynol. Cyfeiriwyd at ffactorau sydd wedi ei amlygu o fewn yr adroddiad sef rhaglen diwygio mynediad, adnoddau ychwanegol a grantiau i'r gwasanaeth.

Nododd bod camau gweithredu yn parhau fel yr oeddent a rhain fydd yn arwain y gwaith. Ateggodd na fydd angen paratoi rhaglenni gwaith manwl, serch hynny bydd rhaid gwneud fesul blwyddyn neu dwy flynedd.

Yn ystod y drafodaeth cododd y sylwadau fel a ganlyn:

- Holwyd sut mae'r cynllun yn gweithio ar hyn o bryd, oes unrhyw broblemau megis rhai tiffeddianwyr yn gwrthod cydymffurfio.
- Diolchwyd am yr adroddiad a gofynnwyd beth yw gofynion y Ddeddf Anableddau mewn perthynas â mynediad at y rhwydwaith llwybrau.
- Awgrymwyd y dylai fod gan y Cyngor gofnod ar eu gwefan sy'n nodi hygyrchedd y rhwydwaith ar gyfer pobl ag anableddau.
- Gofynnwyd faint o gynnydd sydd wedi ei wneud yn asesu llwybrau, gan gyfeirio at adroddiad o 2004/5 a nododd bod 25% o'r rhwydwaith wedi ei hasesu bryd hynny.
- Ategwyd y byddai man addasiadau yn gwneud byd o wahaniaeth i'r anabl, gan gyfeirio at gŵyn lleol yr aelod a gofynnwyd am ganllaw ar gychwyn llwybr yn y ward er mwyn hwyluso hygyrchedd i berson dall.
- Diolchwyd am yr holl waith gan nodi bod milltiroedd o lwybrau angen eu hasesu ac felly rhoddwyd cydnabyddiaeth ei fod yn dasg heriol. Cyfeiriwyd at y mwynhad mae pobl wedi cael yn cerdded y llwybrau yma dros y cyfnodau clo.
- Ategwyd at hyn gan nodi y buasai modd o gofnodi nifer defnyddwyr y llwybrau yn ddefnyddiol.
- Holwyd am gyflwr y llwybrau sydd heb fod ar agor ers tro oherwydd diffyg cynnal a chadw.
- Dylid cyflwyno adroddiad yn y dyfodol i'r Pwyllgor ar gyflwr y rhwydwaith.

Mewn ymateb, nododd y Rheolwr Cefn Gwlad:

- Yn sgil y Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy (2000) sefydlwyd tir agored ar gyfer mynediad ar yr ucheldir a hefyd cynlluniau a oedd yn targedu sector amaeth gyda grantiau yn sgil hynny. Ategodd bod y maes yn cael ei asesu ar hyn o bryd yn sgil 'Brexit'.
- Ar y materion mynediad a hygyrchedd, bod y tirlun yn amrywio ag bod rhai sefyllfaoedd pan mae'r llwybrau ar dir anwastad o safbwynt mynediad. Ategodd bod cyfle yn sgil rhaglen grant i wella llwybrau a'r rhwydwaith, yn yr achos yma gobeithio hwyluso mynediad i bawb. Cyfeiriodd at enghraifft sef tynnu camfeydd ar gyfer sicrhau hygyrchedd.
- Bod yr adran yn edrych ar ffyrdd i wella gwybodaeth ar y rhwydwaith gan nad oes llawer o wybodaeth i'w roi ar gyflwr y rhwydwaith ar hyn o bryd. Ategodd bod angen sefydlu pa rai sy'n hawdd eu defnyddio ac yn agored i'w ddefnyddio.
- Ychwanegodd y Pennaeth Amgylchedd bod y Parc wedi gwella llwybrau a bydd yr adran yn cydweithio efo'r parc i gynllunio gwybodaeth ar gyfer hygyrchedd llwybrau Gwynedd.
- Yn sicr bydd yr adran yn ystyried opsiynau sydd ar gael i wella hygyrchedd fodd bynnag ategodd bod maint y rhwydwaith yn her yn ogystal â nifer staff.

PENDERFYNIAD

a) Derbyn y cynllun drafft terfynol gan nodi'r sylwadau a dderbyniwyd i'w hymgorffori yn y ddogfen er ymgynghoriad cyhoeddus.

b) Derbyn yr adroddiad yn dilyn y cyfnod ymgynghori gan nodi'r sylwadau a dderbyniwyd.

7. STRWYTHUR LLYWODRAETHIANT A THREFNIADAU CYFLAWNI BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS GWYNEDD AC YNYS MON, AC ADRODDIAD CYNNYDD AR YR ASESIAU LLESIANT

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Reolwr Gwasanaeth Cefnogi Busnes y Cyngor.

Trafodwyd fod yr is-grŵp cartrefi o dan y bwrdd bellach wedi dod i ben gan ei fod wedi cyflawni ei bwrpas.

Eglurwyd bod llawer o gynnydd wedi bod yn blaenoriaethu yr iaith Gymraeg – mae prosiect am gael ei gyd-ariannu i weld pam nad yw nifer o Gymry yn defnyddio'r Gymraeg wrth gysylltu efo cyrff ehangach lleol.

Eglurwyd bod cynllun peilot ar waith efo'r prosiect Newid Hinsawdd yn ardal Porthmadog, aethpwyd ati i egluro bod bwriad i ehangu'r ardaloedd ymhellach yn y dyfodol.

Nododd bod gwaith yr Asesiad Llesiant yn mynd yn ei flaen. Bu asesiad llesiant yn 2017 ymysg yr ardaloedd. Gofynnir i'r gwaith asesu yma gael ei wneud fesul 5 mlynedd, sef pam fod yr asesu wedi cychwyn arni eto. Eleni, mae'r gwaith asesu yma yn cyd-fynd efo'r Fframwaith Adfywio, sef cynllun ymgysylltu sydd ar waith yng Ngwynedd. Gobeithir fydd yr asesiad yma wedi gorffen erbyn diwedd y flwyddyn ariannol. Bydd cynllun pellach yn dilyn hynny.

Mae'r Bwrdd yn cynnig i'r adroddiadau gael eu cyflwyno fesul 6 mis yn hytrach na'r drefn bresennol o gyflwyno adroddiad tair gwaith y flwyddyn.

Yn ystod y drafodaeth, ymatebodd y swyddog i sylwadau'r aelodau fel a ganlyn:

- Nodwyd fod yr is-grŵp sydd yn dod i ben o bosibl am gael ei ail bwrpasu at y dyfodol i gael mwy allan o'u gwybodaeth nhw.
- Eglurwyd bod trafodaethau pellach efo'r gymuned yn y prosiect ymgysylltu am nodi os oes angen rhoi blaenoriaeth ar Economi'r gymuned, ac Hinsawdd yn yr un modd.

PENDERFYNIAD

- a) Derbyn yr adroddiad gan nodi'r sylwadau a dderbyniwyd**
- b) Cytuno i graffu gwaith y Bwrdd ddwywaith y flwyddyn.**

8. RHAGLEN WAITH CRAFFU DDIWYGIEDIG 2021-22

Cyflwynwyd y rhaglen waith diwygiedig i'r Pwyllgor ar gyfer ei dderbyn. Tynnwyd sylw bod yr eitemau 'Newid Hinsawdd' a 'Diweddariad – Biniau Halen' wedi eu hychwanegu i raglen cyfarfod 10 Mawrth 2022.

Mewn ymateb i sylwadau gan aelodau yng nghyswllt amseriad craffu'r eitem 'Diweddariad – Biniau Halen', nododd yr Ymgynghorydd Craffu y byddai'n cysylltu gyda'r Adran i dderbyn cadarnhad o'r trefniadau llenwi biniau halen, er sicrhau ei fod yn amserol i graffu'r mater yng nghyfarfod mis Mawrth.

PENDERFYNIAD

Derbyn yr rhaglen waith ddiwygiedig.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.30yb a daeth i ben am 12:35yp.

Cadeirydd

Eitem 5

ADRODDIAD I: PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU (TROSEDD AC ANHREFN)
AWDURDOD LLEOL GWYNEDD

DYDDIAD: 13/01/2022

ADRODDIAD GAN: Y CYNGHORYDD DAFYDD MEURIG
(SWYDDOG CEFNOGI - DARON OWENS/MANNON TRAPPE)

PWNC: DIWEDDARIAD BLYNYDDOL GAN Y BARTNERIAETH
DIOGELWCH CYMUNEDOL (GWYNEDD A MÔN)

1.00	PWRPAS YR ADRODDIAD
1.01	Rhoi trosolwg i Aelodau o weithgareddau Partneriaeth Diogelwch Cymunedol (PDC) Gwynedd a Môn yn ystod 2020-21, a'r datblygiadau ar gyfer 2021-22.
2.00	CEFNDIR
2.01	<p>Mae gofyn i'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol adrodd yn ffurfiol i'r pwyllgor hwn bob blwyddyn er mwyn cyflwyno trosolwg o weithgareddau. Mae hyn yn sicrhau bod y Bartneriaeth yn cyflawni ei hymrwymadau yn unol ag adrannau 19 a 20, Deddf Heddlu a Chyfiawnder Troseddol 2006.</p> <p>Dyletswydd y pwyllgor yw craffu ar waith y Bartneriaeth, yn hytrach na gwaith yr aelodau (cyrff) unigol.</p>
2.02	<p>Mae dyletswydd statudol ar Awdurdodau Lleol yn unol â Deddf Trosedd ac Anhrefn 1998, a'r diwygiadau dilynol yn sgil Deddf Heddlu a Chyfiawnder Troseddol yn 2002 a 2006 i weithio mewn partneriaeth gyda'r Heddlu, y Gwasanaeth Iechyd, y Gwasanaeth Prawf a'r Gwasanaeth Tân ac Achub, i ymdrin â'r rhaglen diogelwch cymunedol leol. Dyma'r prif asiantaethau sy'n ffurfio'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol.</p> <p>Yn wreiddiol, gelwid partneriaethau diogelwch cymunedol yn bartneriaethau trosedd ac anhrefn, ac er bod yr enw wedi'i newid, yr un yw'r meysydd neu'r cyfrifoldebau, ac maent yn parhau fel a ganlyn -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trosedd ac Anhrefn • Camddefnyddio Sylweddau • Lleihau Aildroseddu • Cyflwyno asesiad strategol i adnabod blaenoriaethau (gwaith sydd bellach yn cael ei wneud yn rhanbarthol) • Rhoi cynlluniau ar waith i ymdrin â'r blaenoriaethau hyn (mae cynllun bellach yn bodoli ar sail ranbarthol a lleol)

2.03

- Mae'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol wedi bod yn ei lle am 22 mlynedd bellach, fel partneriaeth rhwng dwy sir. Mae'r newidiadau y mae'r bartneriaeth wedi'u hwynebu dros y blynyddoedd wedi bod yn niferus. Yn wir, gellid dweud nad oes unrhyw debygrwydd rhwng y dirwedd erbyn heddiw a'r hyn a fodolai ym 1998, pan ddaeth PDC yn ofyniad statudol.
- Fodd bynnag, nid yw ymrwymiad ac ymgysylltiad ein holl bartneriaid wedi newid o gwbl dros y cyfnod hwn. Mae presenoldeb bob amser yn dda mewn cyfarfodydd chwarterol, ac nid oes un cyfarfod wedi cael ei ganslo mewn dros 20 mlynedd - hyd nes y cyfyngiadau COVID-19 diweddar wrth gwrs.
- Mae'r partneriaid a'r aelodau lleol sy'n mynychu'r cyfarfodydd yn gwneud cyfraniad positif, ac mae'r data chwarterol ar ffigyrau trosedd a chyflwyno cynlluniau yn cael eu rhannu ymhob cyfarfod.
- Mae pob aelod cyfrifol o'r bartneriaeth yn cyfrannu'n ariannol er mwyn cyflogi dadansoddwr y bartneriaeth, fel bod modd cyflenwi data rheolaidd a gwneud penderfyniadau sy'n seiliedig ar dystiolaeth.
- Mae gweithio rhwng partneriaid yn allweddol i ddiogelwch cymunedol. Y prif reswm am gyflwyno'r PDC ym 1998, oedd i sicrhau bod trosedd ac anhrefn yn cael ei ystyried yn broblem i bawb ac nid yr Heddlu yn unig. Ni fu'r cydweithio rhwng partneriaid allweddol, o'r sector cyhoeddus a'r trydydd sector, erioed mor gryf. Bellach, ceir enghreifftiau di-ri o'r cydweithio hwn fel sefydliadau, sy'n digwydd yn ddyddiol ac yn naturiol erbyn hyn. Fodd bynnag, ni allwn fodloni fel ag yr ydym, ac mae cynlluniau presennol yn parhau i gynnwys bwriad i symud tuag at fwy fyth o gydweithio.
- Mae rhai o'r prif newidiadau y mae'r bartneriaeth wedi'u hwynebu ac y mae'n eu hwynebu ar hyn o bryd, wedi'u rhestru isod.
  - Colli grantiau lleol - mae'r holl grantiau, yr oedd y bartneriaeth yn arfer eu derbyn naill ai wedi dod i ben, neu wedi mynd yn grant rhanbarthol sy'n cael ei reoli ar lefel gogledd Cymru gyfan. Fodd bynnag, drwy sicrhau ein bod yn chwarae ein rhan yn y strwythur rhanbarthol, mae arian yn parhau i gael ei ddiogelu, gan gynnwys cyllid ychwanegol dros y 18 mis diwethaf ar gyfer Trais Domestig/Trais rhywiol a chamddefnyddio sylweddau, yng Ngwynedd a Môn.
  - Colli cydlynwyr lleol - mae rhai swyddi wedi cael eu colli yn sgil arian yn cael ei dynnu yn ôl, mae eraill wedi mynd yn adnodd rhanbarthol. Fodd bynnag, drwy gynnal aelodaeth glos a phwrpasol ar y grwpiau rhanbarthol, rydym yn hyderus fod yr anghenion lleol yn cael eu hymgorffori yn yr holl gynlluniau a gweithgareddau rhanbarthol.
  - Y prif heriau yr ydym ni oll yn eu hwynebu wrth gwrs, yw'r newid mewn troseddgarwch yn ein cymunedau heddiw. **Er bod Gwynedd ac Ynys Môn ymysg y llefydd mwyaf diogel i fyw**, rydym yn wynebu

	<p>yr un problemau â holl ardaloedd eraill y Deyrnas Gyfunol. Mae trosedd erbyn hyn yn rhywbeth pellgyrhaeddol a chymhleth, gyda'r defnydd a wneir o dechnoleg yn galluogi lefel o drosedd gamfanteisiol (<i>exploitative</i>), ac fe ellir dadlau bod hyn yn rhywbeth hollol newydd. Mae gangiau trosedd cyfundrefnol (OCGs) yn bodoli ledled y Deyrnas Gyfunol, ac mae'r mwyafrif ohonynt ynghlwm â throseddau sy'n ymwneud â chyffuriau. Mae'r gangiau yma'n cael eu hadnabod fel gangiau llinellau cyffuriau (<i>county lines</i>) ac maent wedi bod yn destun llawer o weithgarwch ymatebol yng ngogledd Cymru.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yn ystod 2019-20, arweiniodd gogledd Cymru ar asesiad anghenion rhanbarthol ar linellau cyffuriau, gan ddod â sefydliadau ledled y rhanbarth at ei gilydd (bu i bron i 200 o bobl fynychu un cyfarfod), ac o hynny, datblygwyd cynllun ymateb rhanbarthol, sydd bellach yn esblygu i fod yn weithgarwch lleol. Yn yr un cyfnod (sy'n parhau) mae Heddlu Gogledd Cymru wedi cynnal nifer o gyrchoedd gorfodaeth llinellau cyffuriau, sydd wedi cael effaith fawr ar weithgarwch y gangiau troseddol yn yr ardal. • Ers datblygu'r bartneriaeth statudol hon dan Ddeddf 1998, mae'r cydweithio rhwng y sefydliadau cyhoeddus a thrydydd sector amrywiol wedi newid yn ddrmatig. Nid yw'r ffaith bod rhai o'r partneriaid cyfrifol wedi'u datganoli, ac eraill ddim, a'r ffaith bod rhai meysydd gwaith dan arweiniad Llywodraeth Cymru, ac eraill dan arweiniad Llywodraeth y Deyrnas Gyfunol, wedi llesteirio cynnydd y cydweithio, ac fel y nodwyd eisoes, mae hyn bellach wedi'i ymgorffori yn rhan o'r arferion gwaith dyddiol.
3.00	BLAENORIAETHAU/DOGFENNAU'R BARTNERIAETH AR GYFER CRAFFU
3.01	<p>Mae'r bartneriaeth yn gweithio'n unol â chynllun blynyddol, sy'n seiliedig ar gynllun rhanbarthol tair blynedd.</p> <p>Wedi'u hatodi -</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Partneriaeth Blynyddol 2020-21 - yn dangos sefyllfa diwedd blwyddyn yr holl gamau gweithredu. • Y cynllun blynyddol presennol ar gyfer 2021-22 sydd wedi bod yn ei le ers mis Ebrill eleni.
3.02	<p>Bu i saith maes blaenoriaeth lywio gwaith y bartneriaeth yn ystod 2021-22. Roedd y blaenoriaethau hyn yn seiliedig ar asesiad strategol. Roedd rhain fel a ganlyn -</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Troseddu Meddiangar 2. Ymddygiad gwrthgymdeithasol 3. Dioddefwyr sy'n Fregus 4. Trais Domestig 5. Troseddau Rhywiol 6. Camddefnyddio Sylweddau 7. Lleihau Aildroseddu

4.00 TROSOLWG O'R CYFRADDAU TROSEDDU DROS Y CYFNOD ADRODD

Cefndir:

- Wrth fesur lefelau trosedd, mae'n bwysig bod gennym sail ar gyfer cofnodi, sy'n ein galluogi i gymharu a chael persbectif. Mae'r Swyddfa Gartref (HO) yn monitro lefelau trosedd ar draws pob llw Heddlu yn y Deyrnas Gyfunol. Un o'r paramedrau sy'n cael eu defnyddio ganddynt i gynnal trosolwg yw math o gynghrair cymharu, o'r enw *most similar groups* (MSG). Mae'r HO yn creu grwpiau o Siroedd, lle mae'r demograffi yn debyg, fel y byddai disgwyl i'r lefelau trosedd fod yn debyg iawn hefyd.
- Mae'r ddwy Sir yn amrywio o ran y cyfartaledd ar gyfer ein MSG - gydag amrywiadau yn cael eu dadansoddi ymhellach, pan maent ac wrth iddynt ddigwydd.
- Mae'r Heddlu yn edrych ar ffigyrau trosedd yn barhaus, ac yn adolygu'r holl newidiadau ar sail rhanbarthol a lleol. Mae unrhyw newidiadau sylweddol yn agored i ddadansoddiad pellach. Yna, bydd unrhyw feysydd problemus yn cael eu hadolygu, gyda chynlluniau Heddlu yn cael eu rhoi yn eu lle i dacio'r problemau. Mae'r dulliau heddlu lleol yn cynnwys rhoi adnoddau ar waith yn ddyddiol i dacio problemau wrth iddynt godi.
- Mae'r Bartneriaeth yn derbyn data ar lefelau trosedd yn chwarterol, a'r dulliau 'mwy meddal' neu hirdymor o dacio tueddiadau trosedd fydd yn rhoi'r sail i gynllun y bartneriaeth. (Yn ystod y cyfnod clo, derbyniwyd data yn fisol.) Mae'r data yr ydym yn ei ddefnyddio yn gyffredinol, yn gymhariaeth rhwng y cyfnod yn y flwyddyn gyffredol, a'r un cyfnod yn y flwyddyn flaenorol.
- Mae dyletswydd statudol ar y Bartneriaeth i ymateb i asesiad strategol o dueddiadau trosedd, a chynllunio cynllun yn seiliedig ar yr asesiadau hyn. Ar hyn o bryd, mae'r asesiad yn cael ei wneud ar lefel ranbarthol. Derbyniwyd yr Asesiad diweddaraf ym mis Mawrth 2021, rydym yn disgwyl fersiwn wedi'i diweddarau yn gynnar yn 2022.

2020-21:

- Yn ystod cyfnod cynnar y flwyddyn ddiwethaf, oherwydd y sefyllfa gyda'r cyfnod clo, fe wnaeth yr holl droseddau a adroddwyd i'r Heddlu ostwng mewn nifer. Wrth gwrs, roedd hyn yn wir ar draws y wlad. Gwelwyd y gostyngiad mwyaf sylweddol mewn troseddu meddiangar o bob math, a throseddau treisgar. Ar ôl codi'r cyfyngiadau Covid, deallir bod troseddau yn gyffredinol wedi codi'n raddol yn ôl i'r niferoedd cyn y cyfnod clo, ond nid yw hyn yn wir am bob un.
- Dau faes lle rydym yn gweld y niferoedd yn cynyddu yw stelcio ac aflonyddu, a throseddau casineb. Mae dadansoddiad pellach wedi dangos bod y cynnydd mewn stelcio ac aflonyddu yn bennaf oherwydd bod troseddau rheoli drwy orfodaeth (*coercive control*) yn cael eu cofnodi yn y categori aflonyddu erbyn hyn, a hefyd oherwydd y cynnydd mewn adroddiadau o

aflonyddu sy'n digwydd ar gyfryngau cymdeithasol a thrwy apiau negeseuon. Yn yr un modd, mae'r cynnydd mewn troseddau casineb (er bod y niferoedd yma yn isel iawn) yn ymwneud yn bennaf â thensiynau rhwng unigolion sy'n arwain at gamdriniaeth eiriol - yn anffodus mae hyn i'w weld drwy'r Wlad wrth i symudiad pobl yn ystod cyfyngiadau Covid greu drwgdeimlad. Mae'r Heddlu'n ymateb i bob adroddiad o drosedd casineb ac yn ymchwilio'n llawn iddynt. Roedd y diffiniad cenedlaethol o drosedd casineb, fel y'i defnyddir gan yr Heddlu, yn cynnwys gwahaniaethu yn sgil hil person, gan gynnwys gwledydd yn y Deyrnas Gyfunol, h.y. Cymry/Saeson, felly dyma sut y cafodd digwyddiadau o'r fath eu cofnodi.

- Mae'r holl achosion ailadroddus o drais domestig yn cael eu cofnodi drwy MARAC (Cynhadledd Asesu Risg Amlasiantaethol), i sicrhau bod camau amlasiantaethol priodol yn cael eu cymryd. Gwelodd Gwynedd dwf mewn niferoedd achosion dros yr haf 2020, sy'n cyd-fynd â'r adeg pan laciwyd y cyfyngiadau COVID-19. Yna, bu i nifer yr achosion ostwng yn eithaf sydyn yn y ddwy ardal ym misoedd yr hydref a'r gaeaf.

2021-22:

- Mae Adran Onyx Heddlu Gogledd Cymru yn ymdrin â diogelu dioddefwyr Camfanteisio'n Rhywiol ar Blant (CSE), ac mae gan bob un ohonynt gynlluniau partneriaeth diogelu. Ni fu iddynt weld unrhyw newidiadau yn nifer y dioddefwyr CSE yn ystod chwarter 1 2021/22 na thrwy gyfnod y pandemig COVID-19, gyda'r niferoedd yn parhau i fod yn bur sefydlog.
- Mae Trais Domestig yn parhau i fod yn broblem ac yn flaenoriaeth leol i Fôn a Gwynedd, gyda ffocws cynyddol ar ddiogelu, craffu ar safonau ymchwilio, lleihau llinellau amser ymchwiliadau ar y cyd â Gwasanaeth Erlyn y Goron (CPS) a chael gwell deilliannau i ddioddefwyr. Mae Trais Domestig yn cyfrif am oddeutu 20% o gyfanswm troseddau yn ardal y Gorllewin.
- Bu i ymddygiad gwrthgymdeithasol (ASB) yng Ngwynedd gynyddu yn hanner cyntaf 2021/22, yn unol â'r cynnydd a welwyd ar draws ardal y llu heddlu. Yn genedlaethol, gwelwyd cynnydd amlwg mewn ASB cysylltiedig â phobl ifanc ers diwedd y cyfnod clo ac mae cynnydd tebyg wedi'i nodi yn y grwpiau tasg amlasiantaethol ASB misol ledled gogledd Cymru.
- Ar ddiwedd yr haf, derbyniodd adroddiadau fod problemau gydag unigolion yn yfed yn gyhoeddus ac yn achosi ASB ym Mangor, gan arwain at bryderon gan fusnesau yn y cyffiniau. Fel ymateb, daethpwyd â thasglu amlasiantaethol ynghyd i edrych ar sut i fynd ati i wella'r sefyllfa, gan gynnwys cynrychiolwyr o'r Gwasanaethau Tai, Heddlu a'r Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau. Adroddodd yr Heddlu fod patrolau rheolaidd yn cael eu cynnal, a'u bod wedi ymgysylltu â'r unigolion oedd yn barod i waredu'r alcohol wrth iddynt gael eu herio. Bu i ni ganfod bod nifer y cwynion yn cwmpo i ddim gyda dyfodiad misoedd yr hydref a'r gaeaf. Fodd bynnag, rydym yn cynllunio ar gyfer y gwanwyn, a bydd y gwaith hwn yn parhau.
- Yn ystod y flwyddyn hon, tynnwyd sylw at droseddau twyll a sgamiau. Yn genedlaethol, gwelwyd cynnydd sylweddol yn y mathau hyn o droseddau,

	<p>ond mae hwn yn parhau'n faes sy'n cael ei dan-adrodd yn fawr, a hynny am nifer o resymau. Derbyniodd y Bartneriaeth gyflwyniad gan yr Heddlu, er mwyn egluro'r broses adrodd a rôl Action Fraud. Hefyd, penderfynwyd y byddai sesiynau hyfforddi ar gael i staff sy'n gweithio â phobl fregus, er mwyn cynyddu dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth yn ehangach.</p>
5.00	GWAITH YN YSTOD 2020-21
5.01	<ul style="list-style-type: none"> • Ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2019-20, cynhaliodd y bartneriaeth weithdy, i ddechrau ar y gwaith o gynllunio ar gyfer y flwyddyn i ddod. Cynhaliwyd hwn ym mis Chwefror, a dyma oedd y cyfarfod ffisegol diwethaf rhwng partneriaid yn lleol, cyn i'r cyfnod clo ddechrau ym mis Mawrth 2020. Er bod llawer wedi newid o ran arferion gweithio yn ystod mis Mawrth, ac ymlaen i fis Ebrill, llwyddom i lunio cynllun gweithredu allan o weithgarwch y gweithdy, a hynny erbyn dechrau'r flwyddyn ariannol. • Canslodd y bartneriaeth y cyfarfod a drefnwyd ar gyfer mis Ebrill, ac yn hytrach, cylchredwyd LOG - gan gynnwys y ffigyrau trosedd ar gyfer y cyfnod, a'r holl bapurau a materion eraill oedd angen sylw gan yr aelodau. Ailgychwynnodd cyfarfodydd y bartneriaeth ym mis Gorffennaf, gan ddefnyddio dulliau rhithiol. • Mae cynllun 2020-21, sydd wedi'i atodi, yn crynhoi mwyafrif y gweithgarwch ychwanegol yr oedd y bartneriaeth yn dymuno ei gyflawni yn ystod y flwyddyn ariannol honno. Cwblhawyd mwyafrif y gweithgarwch, ac fe adroddwyd ar hyn yn chwarterol i'r PDC, fel bod modd dod i gytundeb ar unrhyw weithgarwch adfer, os oedd angen. Hefyd, roedd ffigyrau trosedd yn cael eu rhannu yn chwarterol, fel bod modd trafod unrhyw weithgarwch ychwanegol. • Ni fydd yn eich synnu bod rhai o'r gweithgareddau yn y cynllun wedi cael eu hoedi yn sgil y sefyllfa COVID-19. Bu i hyn olygu bod oddeutu 5 allan o 28 cam gweithredu heb ei gwblhau ar ddiwedd y flwyddyn yn sgil blaenoriaethau'r pandemig. • Yn gynnar iawn yn ystod y cyfnod clo, gwelsom, fel y disgwyl, leihad yn y cyfraddau trosedd cyffredinol ar draws y Siroedd, erbyn dechrau mis Mehefin - roedd y cyfraddau trosedd cyffredinol o'u cymharu â'r un cyfnod y flwyddyn flaenorol, wedi gostwng - gostyngiad o 24.6% yng Ngwynedd a 24.8% ym Môn. Roedd y gostyngiad ar draws y mathau o droseddau yn amrywio, a gwelwyd y gostyngiadau mwyaf mewn troseddau meddiangar a throseddau treisgar. • Ers hynny, mae cyfraddau trosedd wedi bod yn cropian yn araf yn ôl tuag at y lefelau disgwyliedig. Mae Trais Domestig, oedd yn fater y bu i ni gadw

trosolwg agos arno yn ystod y cyfnod clo, am resymau amlwg - eto yn nesáu at niferoedd mwy disgwylidig o ran adrodd. Yn ffodus, fel y nodwyd yn flaenorol, rydym wedi medru cymryd mantais o'r arian ychwanegol o Lywodraeth Cymru er mwyn rhoi mwy o ddarpariaeth yn ei lle ar gyfer Trais Domestig ac anghenion trais rhywiol.

- Yn ystod y cyfnod hwn, bu i ni barhau â'r cyfarfodydd rhithiol a rhannu gwybodaeth yn gyson, er mwyn cadw'r cynllun ar y trywydd iawn cyn gymaint â phosib. Hefyd, bu i ni ddysgu o'r ymateb i'r cyfnod clo, lle y gwelwyd, yn ddi-os, arferion da ac arloesedd.
- Yn anffodus, drwy gydol y cyfnod adrodd hwn, roedd gan y bartneriaeth ddau Adolygiad Lladdiad Domestig (DHR) ar y gweill.
- Cafodd y cynllun Prevent (dyletswydd i roi ystyriaeth ddyledus i'r angen i atal pobl rhag cael eu tynnu i mewn i derfysgaeth), ei ddiweddarau ar ôl derbyn y proffil lleol mwyaf diweddar gan yr Heddlu ym mis Rhagfyr. Mae tair rhan i'r cynllun, sy'n argymhellion i ymdrin â bygythiadau presennol, cyflawni elfennau statudol a thrafodaethol Prevent, a phartneriaeth amlasiantaethol.
- Cafodd Strategaeth Lleihau Niwed Alcohol Gogledd Cymru ei lansio ym mis Mawrth 2020. Ers hynny, mae'r PDC wedi cefnogi cyflawniad y strategaeth yng Ngwynedd drwy fynychu'r cyfarfodydd rhanbarthol a gwybod y diweddaraf am flaenoriaethau a chamau perthnasol wrth iddynt godi.

Nid oes unrhyw amheuaeth bod y sefyllfa COVID-19 ddiweddar wedi bod, ac yn parhau i fod yn amser heriol i'r holl bartneriaid. Gweler isod enghreifftiau o sut y bodlonwyd rhai o'r heriau hyn.

- Yn anffodus, yng Ngwynedd, roedd angen Adolygiad Lladdiad Domestig (sy'n gyfrifoldeb ar y PDC), yn dilyn marwolaeth ym mis Rhagfyr 2019. Bu i'r Swyddfa Gartref roi peth rhyddid i bartneriaid 'oedi' y broses yn ystod y cyfnod clo. Fodd bynnag, roedd y partneriaid yn awyddus i wneud cynnydd, a chan ddefnyddio cyfarfodydd rhithiol yn lleol a chyda sefydliadau o'r ddwy Sir Arall ledled y Deyrnas Gyfunol, bu i ni lynu at yr amserlen, er gwaethaf y rhwystrau presennol.
- Yn gynnar yn ystod y cyfnod clo, cydnabuwyd fod angen bod yn effro o ran Trais Domestig. Mae dioddefwyr Trais Domestig risg uchel yn cael eu trafod mewn cyfarfod amlasiantaethol bob mis, fel mater o drefn safonol. Cytunodd partneriaid yn ogystal, y byddai cyfarfodydd wythnosol rhithiol yn cael eu cynnal, fel bod modd ymdrin â ffactorau risg uwch yn gyflym. Mae'r cyfarfodydd hyn yn parhau.
- Daeth bodloni anghenion ein dinasyddion digartref yn flaenoriaeth yn ystod y cyfnod clo, nid yn unig o ran darparu tŷ i bob un, ond hefyd o ran bodloni anghenion eraill y gallai fod ganddynt. Cynyddodd ein gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau y ddarpariaeth 'estyn allan' oedd ar gael, gan weithio ar y cyd â'r heddlu a gwasanaethau tai ar y ddaear, ac ymgysylltu â phob unigolyn. Roedd darparu ar gyfer yr anghenion hyn yn sicrhau eu bod

	<p>yn parhau i ymgysylltu â gwasanaethau ac o ganlyniad bu iddynt gael eu cyfeirio ac ymgysylltu o fewn gwasanaethau triniaethau mwy strwythuredig. Darparwyd gwerth ychwanegol drwy ddarparu bwyd poeth ac eitemau sylfaenol, ffonau symudol pan nad oedd ganddynt fynediad at un, a thalebau teithio fel bod modd iddynt fynd i apwyntiadau a derbyn cefnogaeth bellach pan fo angen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hefyd, bu i'n gwasanaethau tai a gofal cymdeithasol gynyddu nifer y cyfarfodydd (rhithiol) â phartneriaid yn y trydydd sector/camdefnyddio sylweddau a Phrawf i drafod rheolaeth unigolion yn y gymuned oedd yn destun goruchwyliaeth gan y Gwasanaeth Prawf. Mynd i'r afael ag anghenion a rheoli risg oedd y nod, a hynny ar amser pan nad oedd cyswllt wyneb-yn-wyneb bob amser yn bosib. • Hefyd, wrth i gyfarfodydd goruchwyllo â chleientiaid yn y gymuned mewn swyddfeydd fynd yn anodd i'r gwasanaeth prawf (ynghyd â phob darparwr arall) yn ystod dyddiau cynnar y cyfnod clo, bu i Brawf a'r heddlu gryfhau eu harferion cydweithio, cynyddu'r defnydd o eiddo'r Heddlu ac ymweliadau carreg drws ar y cyd, er mwyn sicrhau y parhawyd i reoli risg yn ystod y cyfnod.
6.00	GWAITH YN YSTOD 2021-22
	<ul style="list-style-type: none"> • Yn sgil y pandemig, ni fu modd i'r PDC baratoi ar gyfer y cynllun newydd drwy'r dull arferol o gynnal gweithdy. Penderfynwyd y byddai holiadur yn gosod y sylfaen ar gyfer sefydlu'r cynllun am eleni, a hynny drwy ofyn i bartneriaid am wybodaeth ynghylch unrhyw weithgareddau neu brosiectau oedd ar y gweill oedd yn cysylltu â'r blaenoriaethau yn yr asesiad strategol. • Mae cynllun 2021-22, sydd wedi'i atodi, yn crynhoi mwyafrif y gweithgarwch ychwanegol y dymunai'r bartneriaeth ei gyflawni yn ystod y flwyddyn ariannol hon. Mae'r gweithgarwch yn cael ei fonitro a'i adrodd yn chwarterol i'r PDC, fel bod modd dod i gytundeb ar unrhyw weithgarwch adfer, os oes angen. Yn dilyn trafodaethau, roedd y cynllun am eleni hefyd yn cynnwys gwybodaeth ychwanegol o ran y deilliannau a fwriadwyd ar gyfer pob prosiect. • Hefyd, rhannwyd ffigyrau trosedd bob chwarter drwy adroddiad perfformiad a baratowyd gan ddadansoddwr yr Heddlu, fel bod modd trafod unrhyw dueddiadau a gweithgarwch ychwanegol. • Ar ôl trafod, bu i'r bartneriaeth nodi'r angen i ddiweddarau'r data chwarterol a ddarparwyd gan y dadansoddwr er mwyn hysbysu'r cyfarfodydd yn well; roedd y diwyg newydd yn ei le erbyn y cyfarfod ym mis Ebrill. Roedd hyn yn cynnwys naratif ychwanegol i egluro unrhyw newidiadau i'r dull o gofnodi data neu effaith achosion hanesyddol ar y data. • Yn anffodus, yn ystod y flwyddyn hon, mae'r bartneriaeth bellach wrthi'n

cynnal dau Adroddiad Lladdiad Domestig (DHR) yn dilyn marwolaethau a ddigwyddodd yn gynnar yn y flwyddyn, sy'n dod â'r cyfanswm i 4 DHR sydd ar y gweill yng Ngwynedd.

- Er gwaethaf yr anawsterau parhaus sy'n cael eu creu gan Covid, gall y Bartneriaeth adrodd ar nifer o ddatblygiadau cadarnhaol ar gyfer y flwyddyn ariannol hon:
  - Yn yr haf, wrth weithio gyda'r Heddlu a'r OPCC, bu i ni gyflwyno bid i'r Gronfa Safer Streets 2 ar gyfer Hirael a Deiniol ym Mangor. Bu'r bid yn llwyddiannus, sy'n golygu bod gennym 41 camera cylch cyfyng (CCTV) ychwanegol, gwell golau stryd a pheynnau atal trosedd ar gyfer yr ardal. Mae'r prosiect yn bwrw yn ei flaen yn dda (mae'r broses gaffael wedi cychwyn/cyfarfod bwrdd prosiect misol/trefniadau cyhoedduswydd yn eu lle).
  - Mewn cyfarfodydd blaenorol, nododd y bartneriaeth yr angen i ddiweddarau grwpiau gweithredu lleol. Mae'r gwaith hwn yn cael ei arwain gan yr heddlu, ac erbyn hyn mae mwyafrif y grwpiau wedi'u sefydlu, gan gynnwys cyfarfod misol VARM (*Vulnerability Assessment/Risk Management*) Gwynedd, sy'n bartneriaeth amlasiantaethol sy'n ceisio lleihau'r galw ailadroddus, bregusrwydd a risg, drwy ddefnyddio dull cydlynus, sy'n ceisio datrys problemau.
  - Cafodd twyll ei nodi fel blaenoriaeth gan y bartneriaeth, a hynny o ran codi ymwybyddiaeth staff sy'n gweithio ag unigolion bregus. O ganlyniad, mae sesiynau hyfforddi gan yr Heddlu wedi cael eu trefnu ar gyfer mis Ionawr.
  - Yn dilyn y camau gweithredu a nodwyd yn Strategaeth Bregusrwydd a Chamfanteisio Gogledd Cymru 2021-24 o ran gwella mynediad i wybodaeth a help ar gyfer VAWDASV (Trais yn Erbyn Merched, Cam-drin Domestig a thrais Rhywiol), mae'r dudalen Diogelwch Cymunedol ar wefan y Cyngor yn cynnwys cyfoeth o wybodaeth ynghylch yr adnoddau cefnogi lleol a chenedlaethol ar gyfer pob math o ddiodefwr. Mae hyn yn cynnwys dolen i Linell Gymorth Byw Heb Ofn, sydd hefyd yn cael ei hyrwyddo yn rheolaidd ar dudalennau cyfryngau cymdeithasol a thudalennau staff y Cyngor.
  - Mae'r PDC wedi cael ei hysbysu ynghylch dyletswyddau newydd megis Protect a Thrais Difrifol ac mae wrthi'n paratoi ar eu cyfer. Mae hyn yn cynnwys mynychu gweminarau cenedlaethol a rhannu gwybodaeth. Rhoddodd yr Heddlu gyflwyniad i aelodau am y Ddyletswydd Trais Difrifol yn gynharach yn y flwyddyn, ac mae cyflwyniad pellach o ran yr Hwb Dealluswydd newydd, fydd yn cadw data gogledd Cymru ac sydd wrthi'n cael ei ddatblygu, wedi'i drefnu ar gyfer mis Ionawr.
  - Mae'r PDC wedi adlewyrchu ar yr hyfforddiant Prevent presennol sydd ar gael, ac mae'n aros i weld beth sy'n bosib gyda'r pecyn newydd gan y Swyddfa Gartref. Mae'r llwyfan hyfforddi newydd wrthi'n cael ei brofi cyn

	<p>iddo gael ei gyflwyno'n raddol.</p> <p>Gwaith ar y gweill:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parhau i weithredu prosiectau lleol sydd wedi'u hadnabod yn y cynllun ar gyfer Ch3 - drwy'r broses fonitro. • Ymateb i'r Proffil Cymunedol y bu i ni ei dderbyn yn ddiweddar gan yr Heddlu. Mae hyn yn cynnwys datblygu grŵp SOC (Troseddau Cyfundrefnol a Difrifol) amlasiantaethol dan arweiniad yr Heddlu. • Parhau i gefnogi cynnydd y Gronfa Safer Streets 2 ym Mangor, gan weithio ar y cyd â'r adran Priffyrdd a'r Heddlu. • Parhau i gefnogi gweithrediad y cynllun alcohol rhanbarthol yn y ddau Awdurdod. • Mae'r bartneriaeth yn ymwybodol y dylem, ar yr adeg briodol, fynd ati i asesu'r newidiadau yn ein cymunedau yn sgil y pandemig a'r ffordd mae sefydliadau wedi bod angen newid er mwyn bodloni angen y cymunedau. Ar hyn o bryd, mae newidiadau a fflwcs yn arferol, felly efallai bod angen i'r gwaith hwn fynd rhagddo nawr, ond mae'n debygol o gymryd cyfnod hwy. Ar hyn o bryd, mae gwasanaethau yn parhau i fod yn ymatebol i newidiadau.
7.00	ARGYMHELLION
7.01	Nodi cynnwys yr adroddiad a'r dogfennau atodol, a nodi p'un a yw'r Pwyllgor Craffu yn cefnogi blaenoriaethau a chyfeiriad y gwaith i'r dyfodol.
8.00	ATODIADAU
8.01	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cynllun 2020-21 2. Cynllun 2021-22

Partneriaeth Diogelwch Cymunedol - Gwynedd a Môn

Beth ydyw?

Grŵp o sefydliadau sy'n cydweithio i ystyried sut y gallwn fynd i'r afael â throstedd ac anhrefn yw'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol. Ymgorfforir y gofyn i gael partneriaeth o'r fath yn ei lle ar lefel leol yn y gyfraith, o fewn Deddf Trosedd ac Anhrefn 1998. Mae gan nifer o sefydliadau ran i'w chwarae o fewn y bartneriaeth, gan gynnwys yr Awdurdod Lleol, yr Heddlu, gwasanaethau Prawf, y gwasanaeth Tân ac Achub a'r Bwrdd Iechyd.

Mae gennym gyfrifoldebau dan Ddeddf 1998 dros nifer o feysydd, gan gynnwys - lleihau trosedd ac anhrefn, lleihau aildroseddu, camddefnyddio sylweddau ac ymddygiad gwrthgymdeithasol. Yn ogystal, mae dyletswydd arnom i gomisiynu adolygiadau Lladdiad Domestig mewn rhai amgylchiadau penodol. Hefyd, mae dyletswydd arnom i baratoi asesiad blynyddol o drosedd ac anhrefn, er mwyn ein harwain o ran yr hyn sydd angen ei flaenoriaethu.

Beth mae'n ei wneud?

Ers iddi gael ei sefydlu dros 20 mlynedd yn ôl, mae'r bartneriaeth wedi wynebu sawl newid. Yn y lle cyntaf, cefnogwyd y gwaith drwy nifer o grantiau lleol a chydlynwyr ymroddedig. Fodd bynnag, nid oes gennym grantiau lleol heddiw ac mae adnoddau pwrpasol wedi lleihau'n aruthrol. Felly, rydym wedi ymaddasu i'r tirlun newydd sy'n golygu gweithio i raddau helaeth gyda phartneriaid ar draws gogledd Cymru, i sicrhau cyfleoedd ac adnoddau i weithredu newid yn lleol.

Ers 1998, mae llawer o'r gwaith wedi bod yn ymwneud â phrif ffrydio diogelwch cymunedol i waith bob dydd yr holl bartneriaid. Mae hyn wedi arwain at weld newidiadau helaeth gan fod gwasanaethau bellach yn cynllunio ac ymgorffori anghenion pobl bregus a dioddefwyr yn eu gwaith bob dydd. Mae hyfforddiant ar nifer o faterion yn ymwneud â throstedd ac anhrefn yn cael ei gymhwyso fel mater o drefn, ac mae asiantaethau yn cydweithio bob dydd.

Heddiw, rydym yn cynnal datblygiadau'r 20 mlynedd diwethaf, sydd wedi gweld lleihad mewn rhai mathau o droseddau, ond hefyd yn cynnal

ymwybyddiaeth o droseddau newydd sydd angen sylw arbenigol. Ar ôl sefydlu cysylltiadau gweithio a rhwydweithiau ar draws rhanbarth gogledd Cymru, rydym mewn sefyllfa well i ymateb i'r heriau newydd yma.

Yn lleol, rydym yn dal i gynnal ein grwpiau gweithio ar y cyd ac yn chwilio'n gyson am ffyrdd i wella sut ydym yn cydweithio i fynd i'r afael â'n meysydd cyfrifoldeb. Isod, byddwn yn dangos pa strwythurau sydd gennym yn eu lle i symud ein gwaith ymlaen a hefyd pa feysydd penodol fydd yn cael ein sylw dros y 12 mis nesaf.

Strwythurau diogelwch cymunedol -

Rhanbarth Gogledd Cymru -

Mae gennym sawl Bwrdd yng ngogledd Cymru sy'n dod â'r partneriaid angenrheidiol ynghyd i drafod amrywiol agweddau o Ddiogelwch Cymunedol, mae'r rhain yn cynnwys -

- Troseddau difrifol a chyfundrefnol
- Diogelu (pobl fregus) gan gynnwys radicaleiddio
- Caethwasiaeth fodern
- Cam-drin domestig a thrais rhywiol
- Camddefnyddio sylweddau (cyffuriau ac alcohol)
- Bwrdd Cyfiawnder Troseddol
- Rheoli troseddwy

Nid yw hon yn rhestr gyflawn ond mae'n dangos faint o waith a wneir i ddatblygu cynlluniau strategol, i gyfarwyddo ac, o bryd i'w gilydd, i gomisiynu gwasanaethau sy'n diwallu anghenion pob sir yng ngogledd Cymru. Adolygir y Byrddau'n gyson er mwyn sicrhau effeithiolrwydd ac osgoi dyblygu ymdrechion. Cynhelir adolygiad helaeth dros y misoedd nesaf i sicrhau ein bod yn gwneud y gorau o'r adnoddau sydd gennym drwy leihau nifer y Byrddau a chyfarfodydd.

Gwynedd ac Ynys Môn -

Ceir nifer o grwpiau lleol ar draws Gwynedd a Môn sy'n rhoi'r gweledigaethau strategol hyn ar waith. Bydd partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd yn **goruchwyllo'r** ffrydiau gwaith hyn yn lleol, ond bydd hefyd yn edrych yn fanwl ar sut a lle mae angen gwella anghenion arferion gweithredol.

Dros y 12 mis nesaf, byddwn yn edrych ar y meysydd gwaith a ganlyn -

- Ein rhaglenni hyfforddi - i sicrhau bod gennym weithlu gwybodus a galluog
- Ein rhaglen codi ymwybyddiaeth - deall y bylchau a'r anghenion
- Sicrhau ein bod yn datblygu ein arferion gweithio er mwyn diwallu galwadau newydd, megis Llinellau Cyffuriau (gangiau cyffuriau cyfundrefnol)
- Deall beth mae'r asesiad strategol blynyddol a phroffiliau/dadansoddiadau eraill a gwblhawyd yn dweud wrthym o ran yr hyn sydd angen i ni ei wneud
- Ystyried y cysylltiadau a'r arferion gweithio lleol, a gwella cyfathrebu a strwythurau lle bydd angen
- Bod yn rhan o adolygiad rhanbarthol a chenedlaethol o lywodraethu a strwythurau ar gyfer Diogelwch Cymunedol
- Peilota prosiectau newydd a monitro'r deilliannau

Yr asesiad strategol -

Mae'r asesiad sydd newydd ei gwblhau ar gyfer Gogledd Cymru yn dweud wrthym bod angen blaenoriaethu'r meysydd isod. Gan fod yr asesiad yn seiliedig ar lefel y risg a gallu gwasanaethau i ymateb, nid yw pob math o drosedd yn flaenoriaeth ar hyn o bryd. Deallir rhai mathau o drosedd yn dda ac mae ymateb y sefydliadau angenrheidiol yn briodol ac wedi'i hen sefydlu. Nid yw hyn yn golygu nad ydym yn ymdrin ag unrhyw fater a gyfyd, ond gall olygu nad oes angen i ni roi sylw penodol i'r meysydd hyn fel partneriaeth.

- Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol
- Camddefnyddio Sylweddau a'r holl droseddau sydd ynghlwm â hynny, megis Llinellau Cyffuriau a cham-fanteisio
- Dioddefwyr sy'n fregus
- Lleihau aildroseddu
- Ymddygiad gwrthgymdeithasol
- Troseddau Meddiangar Difrifol (SAC) gan gynnwys troseddau cyfundrefnol

Cynllun Gwaith ar gyfer y 12 mis nesaf -

EIN RHAGLEN HYFFORDDI				
Beth sydd angen ei wneud eleni	1	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Awdurdodau Lleol Ynys Môn a Gwynedd yn datblygu gwybodaeth newydd a phriodol yng nghyswllt materion diogelu ar gyfer holl staff yr Awdurdod 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gan y ddau ALL wybodaeth codi ymwybyddiaeth mewn perthynas â dyletswyddau diogelu oedolion a phlant, a phhecynnau dysgu ychwanegol mewn perthynas â chaethwasiaeth fodern / Atal / cam-drin domestig a rhywiol 	G

	2	<ul style="list-style-type: none"> Mae angen i'r ddau Awdurdod Lleol, y Gwasanaeth Tân a'r Bwrdd Iechyd ddechrau gweithredu lefel Gofyn a Gweithredu y Fframwaith Hyfforddi Cenedlaethol ar Gamdriniaeth Domestig, ynghyd â pharhau â hyfforddiant ymwybyddiaeth lefel 1 	<ul style="list-style-type: none"> Mae Gwynedd wedi datblygu a threialu pecyn hyfforddi rhithiol pwrpasol ar gyfer Gofyn a Gweithredu. Mae Ynys Môn yn y broses o ymgymryd â'r un peth. Yn absenoldeb gallu ymgymryd â'r pecyn hyfforddi wyneb yn wyneb statudol, mae hyn yn galluogi cyflwyno'r hyfforddiant yn y ddau awdurdod lleol. Mae'r Gwasanaeth Tân a'r Bwrdd Iechyd ar y trywydd iawn wrth gyflawni eu fframwaith hyfforddi VAWDASV. 	G
	3	<ul style="list-style-type: none"> Mae angen i bartneriaid adolygu eu hyfforddiant PREVENT (radicaleiddio) i sicrhau bod y staff perthnasol yn derbyn y rhaglen ymwybyddiaeth gofynnol 	<ul style="list-style-type: none"> Cynllun teir-ran wedi'i ddiweddarau ar sail y CTLP. Bydd gwaith i ddatblygu'n ymhellach yn parhau yn gynllun blwyddyn nesaf. 	G
EIN RHAGLEN CODI YMWBDDIAETH				
Beth sydd angen ei wneud eleni	4	<ul style="list-style-type: none"> Bydd yr Heddlu yn darparu sesiynau ymwybyddiaeth ychwanegol ar gyfer Aelodau Lleol yng Ngwynedd, ynghylch materion Llinellau Cyffuriau 	<ul style="list-style-type: none"> Cynhaliwyd sesiynau yn rithiol ar y 13eg o Ionawr. 	G
	5	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r Bartneriaeth wedi datblygu ymgyrch ymwybyddiaeth, yng nghyswllt Cocên, a fydd yn cael ei chyflwyno ledled Gogledd Cymru 	<ul style="list-style-type: none"> Gwybodaeth (posteri newydd) wedi ei rhaedru ar draws y partneriaid yn rhanbarthol 	G
	6	<ul style="list-style-type: none"> O ganlyniad i'r datblygiad hwn, mae Llywodraeth Cymru hefyd yn buddsoddi mewn ymgyrch ymwybyddiaeth benodol dros y misoedd nesa 	<ul style="list-style-type: none"> Llywodraeth Cymru yn oedi ar y datblygiad yma, posib tan y flwyddyn ariannol newydd –wrth fod yr argyfwng C19 wedi newid blaenoriaethau (yn y cyfamser mae ein poster ymwybyddiaeth cocên lleol wedi'u 	C

			<p>rhannu â ‘pub-watch’ trwy drwyddedu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystyrir defnyddio’r posteri lleol ar faniau arddangos yn y dyfodol. 	
SICRHAU EIN BOD YN DATBLYGU EIN ARFERION GWEITHIO ER MWYN DIWALLU GALWADAU NEWYDD				
Beth sydd angen ei wneud eleni	7	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr Heddlu nid yn unig yn parhau â’r uned troseddau seiber, ond bydd yn datblygu ei chwasiti. Nod hyn fydd mynd i’r afael â’r broblem gynyddol o dwyll Seiber 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi buddsoddi’n ychwanegol yn y Tîm Seiberdroseddu gan benodi swyddog Amddiffyn ac Atal pwrpasol bellach ar waith ochr yn ochr â thri Ymchwilydd ymroddedig a Ditectif Sarjant 	G
	8	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y bartneriaeth yn comisiynu data ychwanegol ynghylch natur a graddau troseddau seiber yn lleol - ac yn ymateb gyda gweithgareddau ychwanegol i godi ymwybyddiaeth os bydd angen 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y swyddog Atal / Amddiffyn yn darparu ffofws rhanbarthol ar amddiffyn pobl rhag dod yn ddioddefwyr Troseddau Seiber ac rhag atal pobl rhag dod yn droseddwyr Seiberdrosedd. (Ni ddangosodd y data unrhyw faterion penodol heblaw defnyddio’r cyfryngau cymdeithasol i aflonyddu - ymwybyddiaeth eisoes ar waith 	G
	9	<ul style="list-style-type: none"> • Mae gwasanaethau plant Ynys Môn yn edrych ar y strwythurau yn ymwneud â darparu cyfweiliadau i blant sydd wedi dychwelyd ar ôl bod ar goll. Y nod yw sicrhau bod materion diogelu yn cael eu hadnabod a’u trin – bydd unrhyw ddysgu yn cael ei rannu gyda Gwynedd 	<ul style="list-style-type: none"> • Rydym yn derbyn y gallai’r perfformiad wrth adrodd ar RHI’s gael ei wella’n sylweddol ac mae gennym gynlluniau ar waith i hyn ddigwydd. Mae’r newid yn y broses fel a ganlyn; RHI - <i>return home interviews</i> <p>1. Bydd yr atgyfeiriad coll o’r cartref ar achosion agored a newydd yn cael ei nodi gan Teulu Môn a’i anfon ymlaen at</p>	G

			<p>rheolwr gweithredu , Gweithwyr Cymdeithasol ac y gweithwyr perthnasoedd iach. Yn y gorffennol, nid yw'r gweithwyr perthnasoedd iach wedi cael gwybod eu bod ar goll o atgyfeiriadau cartref ar achosion agored.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Bydd y gweithwyr perthnasoedd iach yn gyfrifol am fonitro'r cynnydd ar bob cyfweliad dychwelyd adref. 3. Bydd pob pennod a chyfweliad coll yn cael eu mewngofnodi mewn cronfa ddata. 4. Bydd y ffurflen gyfweliad dychwelyd adref newydd ar WCCIS yn ei gwneud yn haws adrodd. <p>Mae'n anochel y bydd y diffiniad newydd o benodau coll (AWCP) yn arwain at gynnwys mwy o RHI. Fodd bynnag, nid ydym yn rhagweld cynnydd sylweddol yn y galw gan ein bod eisoes yn defnyddio hyblygrwydd o fewn y diffiniad cyfredol.</p> <p>Rydym yn symud i ffwrdd o ddefnyddio'r SERAF ac wedi mabwysiadu'r ffurflen camfanteisio ar blant i asesu risg. Bydd y ffurflen yn cael ei gwblhau ar ddiwedd asesiadau neu yn ystod cyfarfod strategaeth amlasiantaethol. Rydyn ni wedi cael MASM's yn ddiweddar gyda thîm ONYX drwy ddefnydd Teams.</p>	
--	--	--	--	--

	10	<ul style="list-style-type: none"> Mae buddsoddiad ychwanegol yn cael ei roi i ddarpariaeth Camddefnyddio Sylweddau haen 2 yn y ddwy sir - golyga hyn y gellir cynyddu cefnogaeth allgymorth (wedi'i thargedu) ar gyfer pobl sydd â materion yn ymwneud â chamddefnyddio sylweddau yn y ddwy sir. Y nod yw cyrraedd pobl na fyddai'n chwilio am help gyda'u problemau fel arall 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r manylder i'w weld is lawr o dan ddatblygiadau camddefnyddio sylweddau 	G
	11	<ul style="list-style-type: none"> Mae cryn dipyn o waith wedi'i wneud yn barod wrth adnabod y materion lleol yn ymwneud â Llinellau Cyffuriau. Mae proffiliau ac asesiadau anghenion wedi'u paratoi a dros y misoedd nesaf bydd gweithdai'n cael eu cynnal i weld sut ellir ymgorffori'r rhain mewn cynlluniau gweithredu lleol. Y nod yw gweithio gyda'n gilydd er mwyn targedu ardaloedd lle mae'r mwyaf o angen, a lle gellir cael yr effaith fwyaf 	<ul style="list-style-type: none"> Mae gwaith yn mynd ymlaen i ailsefydlu'r grŵp hwn a bydd wedi'i gwblhau yn y flwyddyn ariannol newydd. Mae'r heddlu'n arwain ar raglen waith i sicrhau bod hyn yn digwydd. 	G
YSTYRIED Y CYSYLLTIADAU A'R ARFERION GWEITHIO LLEOL, A GWELLA CYFATHREBU A STRWYTHURAU LLE BYDD ANGEN				
Beth sydd angen ei wneud eleni	12	<ul style="list-style-type: none"> Bydd Safonau Masnach a'r Heddlu yn lleol yn trafod ac yn gweithredu dulliau i rannu data gwybodaeth yn fwy effeithiol. Nod hyn fydd sicrhau erlyniadau effeithiol 	<ul style="list-style-type: none"> Oedi ar hyn, oherwydd fod adnoddau wedi symud i waith Covid 	C
	13	<ul style="list-style-type: none"> Bydd yr Awdurdodau Lleol a'r Heddlu yn adolygu gorchmynion diogelu mannau agored cyhoeddus presennol. Nod hyn fydd sicrhau bod yr hyn sydd yn ei le ar gyfer y dyfodol yn adlewyrchu'r angen gwirionedd ac yn ystyried yr adnoddau sydd ar gael 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r trafodaethau rhwng y ddau Gyngor a'r heddlu wedi cymryd lle, ac fe fydd y orchmynion yn dod i ben Hydref 2020(tair mlynedd drosodd) 	G
	14	<ul style="list-style-type: none"> Bydd adran dai Môn a'r Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid yn edrych ar sut ellir gwella strwythurau, cydweithio ar adnabod 	<ul style="list-style-type: none"> Er na fu unrhyw ddilyniant gyda sefydlu grŵp ffurfiol rhwng Tai a Chyfiawnder 	G

		ac ymyrryd yn gynnar gyda phobl ifanc sy'n ymddwyn yn wrthgymdeithasol mewn ardaloedd penodol. Y nod yw ymgysylltu â phobl ifanc yn gynnar a lleihau'r siawns i'r ymddygiad waethygu	leuenctid, bydd y grwpiau canlynol yn cynnwys pobl ifanc sydd angen ymyrraeth: -Cyfarfod misol datrys problemau partneriaeth - rhwng y Cyngor a Heddlu Gogledd, mae gwasanaeth cyfiawnder ieuenctid yn mynychu hwn - Canolbwynt cymorth cynnar - dull amlasiantaethol o gefnogi teuluoedd, gan gynnwys pobl ifanc -CAP Wythnosol - fforwm ASB rhwng Heddlu Gogledd Cymru a landlordiaid cymdeithasol Ynys Môn - mae'r cyfarfod hwn yn trafod pobl ifanc	
15	<ul style="list-style-type: none"> Bydd y grŵp VARM (Breguster a Rheoli Risg) yn cael ei gyflwyno yng Ngwynedd. Grŵp amlasiantaethol yw hwn sy'n ceisio dod o hyd i ddatrysiadau i faterion ar gyfer unigolion nad ydynt o fewn ffiniau diogelu arferol, ond sydd dal i fod angen gwasanaeth. Y nod yw dod o hyd i ddatrysiad a fydd yn gwella'r sefyllfa i'r unigolyn a lleihau'r angen am ymyrraeth i'r gwasanaethau 	<ul style="list-style-type: none"> Mae gwaith yn mynd ymlaen i ailsefydlu'r grŵp i ymgymryd â gwaith a arferai fod yn grwpiau VARM, a bydd wedi'i gwblhau yn y flwyddyn ariannol newydd. Mae'r heddlu'n arwain ar raglen waith i sicrhau fod hyn yn digwydd. 	G	
16	<ul style="list-style-type: none"> Yn rhanbarthol, rydym yn gweithio ar y cyd ar adolygiad o'n strwythurau MARAC, grŵp amlasiantaethol sy'n cynllunio ar gyfer diogelwch dioddefwyr camdriniaeth domestig risg uchel. Y nod yw datblygu strwythur a fydd yn gweithio ar gyfer y dyfodol yn nhermau pa mor effeithiol ydyw a rheoli'r galw 	<ul style="list-style-type: none"> Y gwaith datblygu wedi cychwyn yn ôl Mis Medi, ond mae ymateb i'r sefyllfa C19 wedi arwain i strwythur MARAC wythnosol, er mwyn sicrhau yr ymateb gorau ar gyfer y dioddefwyr. 	M	
17	<ul style="list-style-type: none"> Mae gwasanaethau camddefnyddio sylweddau yn ei chael 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r gwaith yma ar saib ar hyn o bryd. 	M	

		hi'n anodd adnabod adeiladau priodol ac sydd ar gael ym Mangor, lle gallant ddarparu eu gwasanaethau. Mae partneriaeth yn gweithio ar y cyd i adnabod unrhyw gyfle i ddatblygu'r lle sydd ar gael yn yr ardal hon ar y cyd	Oherwydd y Pandemig, mae sefyllfa Gwasanaethau wedi newid o ran eu anghenion gofod. Bydd unrhyw gyfleoedd datblygu yn cael eu cynnwys ym mhlan blwyddyn nesaf.	
	18	<ul style="list-style-type: none"> Cynnal adolygiad amserol o'r gwasanaeth camddefnyddio sylweddau i bobl ifanc, 'Be di'r Sgôr', i sicrhau bod llwybrau cyfeirio yn effeithiol 	<ul style="list-style-type: none"> Adolygiad ar waith, ddim eto wedi cwblhau. Mae'r gwaith hyd yn hyn wedi tynnu sylw at yr angen o Weithiwr Iechyd Meddwl i'r gwasanaeth. Trafodaethau yn parhau ac byddant yn cael eu cynnwys ym mhlan blwyddyn nesaf. 	M
	19	<ul style="list-style-type: none"> Bydd gwasanaeth allgymorth haen 2 newydd ar gyfer camddefnyddio sylweddau yn cael ei roi ar waith ledled Gogledd Cymru, byddwn yn sicrhau bod yr adnodd hwn wedi'i fodolu'n lleol mewn modd sy'n ategu gwasanaethau sy'n bodoli eisoes, ac mae llwybrau priodol ar waith ar gyfer targedu yn effeithiol 	<ul style="list-style-type: none"> Gwasanaeth ymestyn allan newydd wedi ei sefydlu – gyda 5 swydd newydd. Mae'r Gwasanaeth yn datblygu'n dda ac yn sefydlu cysylltiadau â gwasanaethau lleol. 	G
BOD YN RHAN O ADOLYGIAD RHANBARTHOL O LYWODRAETHU A STRWYTHURAU AR GYFER DIOGELWCH CYMUNEDOL				
Beth sydd angen ei wneud eleni	20	<ul style="list-style-type: none"> Bydd y Byrddau Strategol presennol ledled Gogledd Cymru yn cael eu rhesymoli, a bydd y bartneriaeth leol yn sicrhau ein bod yn hysbysu'r broses o safbwynt lleol. Y nod - strwythur llywodraethu mwy effeithlon ac effeithiol 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r gwaith hwn wedi symud ymlaen yn gynharach na'r amserlen oedi a awgrymwyd, sef mis Medi - mae'r strwythurau bellach wedi'u sefydlu. Mae cylch gorchwyl ac aelodaeth pob un o'r bwrdd newydd yn cael ei gwblhau ar hyn o bryd 	G
	21	<ul style="list-style-type: none"> Mae Llywodraeth Cymru yn parhau gydag adolygiad o 	<ul style="list-style-type: none"> Datganiad wedi ei dderbyn Mis Mehefin, y 	G

		faterion Diogelwch Cymunedol - byddwn yn ymateb fel sydd angen ar lefel leol	bydd Arian ar gyfer Rhwydwaith Diogelwch Cymunedol Cymru ar gyfer sefydlu y strwythur newydd yn y flwyddyn ariannol nesa. Rhaglen gyfredol yn dod i ben felly – tasgau wedi ei cyflawni	
	22	<ul style="list-style-type: none"> Bydd y bartneriaeth yn adrodd i'r strwythurau llywodraethu gofynnol - yn cynnwys, am y tro cyntaf, y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus 	<ul style="list-style-type: none"> Adroddiad wedi rhannu gyda BGC yn Mis Medi 	G
	23	<ul style="list-style-type: none"> Fel Partneriaeth, rydym yn parhau i ymgymryd â'n dyletswydd yng nghyswllt cynnal adolygiadau o laddiadau domestig. Rydym yn dechrau'r flwyddyn strategol newydd hon gyda dau adolygiad ar y gweill. Y nod yw dysgu o ddigwyddiadau o'r fath, a gwella'r ddarpariaeth lle bo hynny'n bosib 	<ul style="list-style-type: none"> Mae DHR 2 wedi mynd i'r Swyddfa Gartref yng Ngorffennaf. DHR 4 - dwy gyfarfod panel wedi cymryd lle, ac mae'r IMRs wedi'i cwblhau. 	G
PEILOTA PROSIECTAU NEWYDD				
Beth sydd angen ei wneud eleni	24	<ul style="list-style-type: none"> Bydd trafodaethau'n parhau gyda phartneriaid perthnasol i sefydlu a ellir sefydlu bugeiliaid stryd yng Nghaernarfon 	<ul style="list-style-type: none"> Oedi oherwydd C19 	C
	25	<ul style="list-style-type: none"> Bydd prosiect peilot yn digwydd yng Nghaergybi yn seiliedig ar ddiogelu cyd-destunol. Nod hyn fydd i'r gymuned chwarae ei rhan wrth ddiogelu pobl ifanc a allai fod mewn perygl o niwed neu droseddu 	<ul style="list-style-type: none"> Oherwydd heriau Covid, nid yw'r Peilot wedi'i roi ar waith, byddan yn parhau i archwilio hyn yng nghynllun y flwyddyn nesaf. 	M
	26	<ul style="list-style-type: none"> Bydd gwaith yn digwydd eleni i archwilio'r posibilrwydd o fenter beilot ynghylch Cyn filwyr a pherthnasau iach. Y nod yw adnabod unrhyw faterion penodol sy'n berthnasol i gyn 	<ul style="list-style-type: none"> Roedd yr datblygiad hwn wedi cael ei ohirio oherwydd Covid, ond yn y cyfamser - mae ein partneriaid yn y fenter wedi rhannu 	G

		filwyr, lle gallai fod angen ymyraethau wedi'u teilwra	<p>darpariaeth RELATE penodol i gyn-filwyr gyda holl swyddogion cyswllt y lluoedd arfog ledled Cymru a rhanddeiliaid priodol eraill, gan geisio gwella atgyfeirio rhwng y ddau sector. Yn dilyn ymgyrch cenedlaethol ynglŷn a trais yn y cartref o fewn y gymuned lluoedd arfog, rhannwyd y ddogfen yma i ddarparwyr gwasanaeth ledled y rhanbarth.</p> <p> DVA in military families.pdf</p> <p>Felly, cyflawnwyd yr item hon er mewn model gwahanol.</p>	
27	<ul style="list-style-type: none"> Bydd Awdurdod Lleol Môn yn peilota ap 'cadw'n ddiogel' newydd ar gyfer plant/rhieni drwy'r ysgolion ac yn rhannu gwersi ar y diwedd 	<ul style="list-style-type: none"> Mae'r ap cadw'n ddiogel wedi'i gyflwyno gan y datblygwyr i swyddogion addysg a chynrychiolwyr o ysgolion uwchradd yn Ynys Môn. Bydd y defnydd o'r ap yn cael ei hyrwyddo ym mhob ysgol 	G	
28	<ul style="list-style-type: none"> Bydd prosiect peilot o dri mis yn cael ei redeg gan Crimestoppers yn ne Gwynedd. Gan weithio law yn llaw â'r Cynghorwyr Lleol a'r cymunedau, y nod yw cynyddu hyder y cymunedau i adrodd am droseddau'n ddienw, heb gyswllt uniongyrchol gyda'r Heddlu 	<ul style="list-style-type: none"> Crimestoppers wedi oedi ar yr ymgyrch yma ym mis Mawrth oherwydd yr argyfwng Covid 19. 	C	

Monitro -

Bydd y Bartneriaeth yn derbyn diweddariadau chwarterol ynghylch sut mae troseddau a digwyddiadau yn digwydd yng Ngwynedd a Môn. Bydd yr adroddiad dadansoddol yn egluro unrhyw anghysondebau ac yn adrodd am unrhyw ffactorau ychwanegol sydd angen sylw.

Yn ogystal, bydd y cynllun gwaith yn cael ei fonitro ac adroddir ar hynny.

Partneriaeth Diogelwch Cymunedol – Gwynedd a Môn

Beth ydyw?

Mae'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol yn grŵp o sefydliadau sy'n gweithio gyda'i gilydd i edrych ar sut orau i fynd i'r afael â throedd ac anhrefn. Mae'r gofyn i gael partneriaeth o'r fath mewn lle ar lefel leol yn rhan o'r gyfraith, sef Deddf Trosedd ac Anhrefn 1998. Mae gan nifer o sefydliadau ran i'w chwarae o fewn y bartneriaeth, gan gynnwys yr Awdurdod Lleol, yr Heddlu, y gwasanaethau Prawf, y Gwasanaeth Tân ac Achub a'r Bwrdd Iechyd.

Mae gennym gyfrifoldebau dan Ddeddf 1998 am nifer o feysydd, gan gynnwys – lleihau trosedd ac anhrefn, lleihau aildroseddu, camddefnyddio sylweddau ac ymddygiad gwrthgymdeithasol. Yn ogystal, mae dyletswydd arnom i gomisiynu adolygiadau Lladdiad Domestig mewn rhai amgylchiadau penodol. Hefyd, mae dyletswydd arnom i baratoi asesiad blynyddol o drosedd ac anhrefn, er mwyn ein harwain o ran yr hyn sydd angen ei flaenoriaethu.

Beth mae'n ei wneud?

Ers ei sefydlu gyntaf dros 20 mlynedd yn ôl, mae'r bartneriaeth wedi mynd drwy sawl newid. I gychwyn, câi'r gwaith ei gefnogi gan nifer o grantiau lleol a chydlynwyr ymroddedig. Fodd bynnag, heddiw, caiff yr holl grantiau eu derbyn yn rhanbarthol (gogledd Cymru), ac mae adnoddau cefnogol pwrpasol wedi symud i drefn ranbarthol hefyd. Felly, rydym wedi addasu i'r tirlun newydd sy'n golygu gweithio i raddau helaeth gyda phartneriaid ar draws gogledd Cymru, i sicrhau cyfleoedd ac adnoddau i weithredu newid yn **lleol**. Byddwn yn cynnwys y cynlluniau a strategaethau rhanbarthol yn y ddogfen hon ble bo'n briodol, fel ein bod yn cynnwys yr holl waith sy'n cael ei wneud.

Ers 1998, mae llawer o'r gwaith wedi bod yn ymwneud â phrif ffrydio diogelwch cymunedol i waith pob dydd yr holl bartneriaid. Mae hyn wedi arwain at weld newidiadau helaeth, gan fod gwasanaethau bellach yn cynllunio ac ymgorffori anghenion pobl fregus a dioddefwyr yn eu gwaith bob dydd. Mae hyfforddiant ar nifer o faterion yn ymwneud â throedd ac anhrefn yn fater o drefn erbyn hyn, ac mae cydweithio rhwng asiantaethau yn rhywbeth sy'n digwydd bob dydd.

Heddiw, rydym yn cynnal datblygiadau'r 20 mlynedd diwethaf, sydd wedi gweld lleihad mewn rhai mathau o droseddau, ond hefyd ymwybyddiaeth o droseddau newydd sydd angen sylw arbenigol. A ninnau wedi sefydlu cysylltiadau gweithio a rhwydweithiau ar draws rhanbarth gogledd Cymru, rydym mewn sefyllfa well i ymateb i'r heriau newydd hyn.

Yn lleol, rydym yn dal i gynnal ein grwpiau cydweithio ac yn chwilio'n gyson am ffyrdd i wella sut ydym yn gweithio gyda'n gilydd i fynd i'r afael â'n meysydd cyfrifoldeb. Isod, byddwn yn dangos pa strwythurau sydd gennym mewn lle i symud ein gwaith ymlaen, a hefyd pa feysydd penodol fydd yn cael ein sylw dros y 12 mis nesaf.

Newidiadau i'r ffigyrau Trosedd – effaith y pandemig

Yn ystod y cyfnod clo genedlaethol rhwng Ebrill a Mai 2020, gwelwyd gostyngiad sylweddol o 32% mewn trosedd yn gyfan-gwbl (ac eithrio twyll a chamddefnyddio cyfrifiadur) drwy Gymru a Lloegr (ONS, 2020). Fe wnaeth troseddau dwyn, yn enwedig byrgleriaeth ddomestig a dwyn mewn manau cyhoeddus, ostwng yn sylweddol wrth i bobl dreulio mwy o amser gartref ac yn sgil y cyfyngiadau ar symud a chau'r economi gyda'r nos. Fe wnaeth Arolwg Troseddu Cymru a Lloegr ganfod fod pobl o'r farn fod trosedd wedi gostwng ers dechrau'r feirws, ond roedd pryder ynglŷn â throsedd wedi aros yr un fath. Bu i'r arolwg ganfod hefyd fod canfyddiadau'r cyhoedd o'r heddlu a'u hymateb i'r pandemig coronafeirws yn bositif ar y cyfan. O ddiwedd mis Mehefin a thrwy fis Gorffennaf, dechreuodd y ffigyrau trosedd (rhai wedi eu hadrodd) gynyddu, ac erbyn canol Medi roedd y ffigyrau wedi dychwelyd i'r cyfraddau cyn y cyfnod clo. Fodd bynnag, mae bron pob un o'r mathau o drosedd yn dal i fod yn is na'r adeg hon y llynedd, ac mae trais gydag anaf, a throseddau meddiangar, yn sylweddol is. Ond gwelwyd cynnydd mewn rhai mathau o drosedd; Mae troseddau domestig nawr yn dychwelyd i'r cyfraddau cyn y cyfnod clo, ac roeddem wedi disgwyl hyn. Rhoddwyd ymyraethau ar waith yn ystod y misoedd diwethaf i fynd i'r afael â hyn.

Yn ystod cyfnod ein cynllun diwethaf, roeddem wedi cynllunio rhywfaint o gamau, na ellid eu cymryd oherwydd y sefyllfa bandemig. Mae'r ffordd rydym yn gweithio wedi newid yn ddramatig dros y cyfnod hwn, gyda chyfarfodydd a chysylltiadau yn symud ar-lein, a gwasanaethau rheng flaen yn addasu i fodloni gofynion cyfyngiadau Covid. Mae addasu'r ffordd yr ydym yn ymateb i angen bellach yn ffactor cyson o'r gwaith y mae pob sefydliad yn ei wneud. Rydym yn parhau â'n hymrwymiad i weithio gyda'n gilydd fel partneriaid, i gynorthwyo a herio ein gilydd mewn ffordd agored ac adeiladol, fel ein bod ni gyda'n gilydd yn gwneud y gorau y gallwn i ddiwallu anghenion newidiol, ac weithiau cynyddol, ein cymunedau. Mae gan y bartneriaeth ddyletswydd statudol i gynnal adolygiad, o'r enw adolygiad dynladdiad domestig, o dan amgylchiadau penodol. Yn anffodus, yng Ngwynedd mae 6 adolygiadau o'r fath ers 2012 – mae 2 wedi digwydd eleni. Mae'r adolygiadau hyn yn bwysig, a rhaid cydnabod eu bod yn defnyddio llawer iawn o adnoddau y bartneriaeth. Weithiau gall hyn arwain at faterion eraill yn cael llai o sylw nag efalla posib fel arall.

Strwythurau diogelwch cymunedol -

Rhanbarth Gogledd Cymru -

Mae gennym sawl Bwrdd yng ngogledd Cymru sy'n dod â'r partneriaid angenrheidiol ynghyd i drafod amrywiol agweddau o Ddiogelwch Cymunedol, mae'r rhain yn cynnwys -

- Bwrdd Gogledd Cymru Ddiogel – sy'n sicrhau trosolwg a chyfeiriad rhanbarthol mewn perthynas â materion trosedd ac anhrefn yn yr ardal
- Y Bwrdd Diogelu - mae ganddo strategaeth sy'n ymwneud â dyletswyddau diogelu plant ac oedolion
- Y Bwrdd Bregusrwydd ac Ecsploetiaeth – lle mae strategaeth i daclo trais domestig, trais rhywiol a chaethwasiaeth fodern
- Bwrdd Cynllunio Ardal – sy'n cynnwys asesiad anghenion, strategaeth a chynllun comisiynu yn ymwneud â Chamddefnyddio sylweddau (cyffuriau ac alcohol)
- Bwrdd Cyfiawnder Troseddol / Bwrdd Rheoli Troseddwyr yn Integredig – yn rhoi sylw i aildroseddu
- Bwrdd CONTEST – lle caiff dyletswyddau statudol i fynd i'r afael â therfysgaeth eu sefydlu

Mae yna hefyd nifer o is-grwpiau, neu grwpiau tasg a gorffen i fynd â'r gwaith yn ei flaen, megis -

- Amryw o grwpiau comisiynu, lle caiff gwasanaethau arbenigol eu comisiynu
- Troseddau difrifol a chyfundrefnol – lle mae gennym asesiad anghenion rhanbarthol, strategaeth ac argymhellion sydd nawr yn cael eu gweithredu fel rhan o'r gwaith craidd

Gwynedd ac Ynys Môn -

Ceir nifer o grwpiau lleol ar draws Gwynedd a Môn sy'n rhoi'r gweledigaethau strategol hyn ar waith. Bydd partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd yn cynnal trosolwg o'r ffrydiau gwaith hyn yn lleol, ond bydd hefyd yn edrych yn ofalus ar sut a lle mae angen i arferion gweithredol wella.

Dros y 12 mis nesaf, byddwn yn edrych ar y meysydd gwaith a ganlyn -

- Deall beth mae'r asesiad strategol blynyddol a phroffiliau/dadansoddiadau eraill a gwblhawyd yn ei ddweud wrthym o ran beth sydd angen i ni ei wneud
- Ein rhaglenni hyfforddi a codi ymwybyddiaeth – i sicrhau bod gennym weithlu gwybodus a galluog
- Sicrhau ein bod yn datblygu ein arferion gweithio er mwyn cwrdd â gofynion newydd, megis Llinellau Cyffuriau (gangiau cyffuriau cyfundrefnol)
- Edrych ar y cysylltiadau a'r arferion gweithio yn lleol, a gwella cyfathrebu a strwythurau lle bydd angen
- Peilota prosiectau newydd a monitro'r deilliannau

Yr asesiad strategol -

Mae'r asesiad sydd newydd ei gwblhau ar gyfer gogledd Cymru yn dweud wrthym bod angen blaenoriaethu'r meysydd isod. Gan fod yr asesiad yn seiliedig ar lefel y risg a hefyd ar allu'r gwasanaethau i ymateb, nid yw pob math o drosedd yn flaenoriaeth ar hyn o bryd. Mae gennym ddealltwriaeth dda o rai mathau o drosedd, ac mae ymateb y sefydliadau angenrheidiol yn briodol ac wedi'i hen sefydlu. Nid yw hyn yn golygu nad ydym yn ymdrin ag unrhyw broblemau sy'n codi, ond gall olygu nad oes raid i ni roi sylw priodol i'r materion hynny fel partneriaeth.

- Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol
- Camddefnyddio Sylweddau a'r holl droseddau sydd ynghlwm â hynny, megis Llinellau Cyffuriau ac ecsploetiaeth
- Dioddefwyr sy'n fregus
- Lleihau aildroseddu
- Ymddygiad gwrthgymdeithasol
- Troseddau Meddiangar Difrifol (SAC) gan gynnwys troseddau cyfundrefnol

Mae'r materion hyn wastad ar feddwl yr holl bartneriaid wrth i ni weithio mewn partneriaeth o ddydd i ddydd, fodd bynnag, mae gennym ddyletswydd, unwaith y flwyddyn, i ystyried pa agweddau o drosedd ac anhrefn sydd wir yn peri pryder wrth i ni sefydlu ein cynlluniau am y 12 mis i ddod. Byddwn yn penderfynu pa faterion yw'r rhain drwy gynnal asesiad strategol, ac eleni rydym wedi amlygu'r canlynol fel materion sydd angen sylw -

- Troseddau cyffuriau difrifol a chyfundrefnol
- Ecsbloetio a cham-drin plant yn rhywiol (CSE)
- Caethwasiaeth fodern
- Cam-drin domestig
- Troseddau casineb
- Pobl ar goll
- Dreifio dan ddylanwad (cyffuriau ac alcohol)
- Twyll – yn cynnwys troseddau seiber
- Treisio a throseddau rhywiol difrifol

Cynllun gwaith ar gyfer y 12 mis nesaf -

Fel nodir uchod, mae gan Fyrddau rhanbarthol gogledd Cymru nifer o gynlluniau a strategaethau, ac mae'r holl bartneriaid o fewn y BDC yn cyfrannu at y rhain ar sail ranbarthol. Mae'r cynlluniau hyn yn cael eu monitro gan y Byrddau rhanbarthol. I osgoi dyblygu – ni fydd y camau gweithredu rhanbarthol yn cael eu cynnwys yn y camau lleol isod. Fodd bynnag, os oes problemau yn y naill Sir neu'r llall o ran gweithredu'r cynlluniau rhanbarthol, yna gellir tynnu sylw at y problemau hynny'n lleol a'u cynnwys yn y camau gweithredu isod er mwyn derbyn sylw'n lleol.

Tud. 37

EIN RHAGLEN HYFFORDDIANT A CODI YMWYBYDDIAETH			RAG
Beth sydd angen ei wneud eleni	1. Mae'n rhaid i'r holl Awdurdodau Lleol, y Byrddau Iechyd a'r Gwasanaeth Tân ac Achub ddechrau gweithredu'r lefel hyfforddiant Gofyn a Gweithredu yn y Fframwaith Hyfforddi Cenedlaethol ar Gamdriniaeth Ddomestig. Mae gan BIPBC raglen arall mewn lle – mae Llywodraeth Cymru wedi cytuno iddi. Mae'r Gwasanaeth Tân ac Achub ar y ffordd i gwrdd â'r lefelau gofynnol o sesiynau hyfforddiant. Fodd bynnag, mae'r ddau Awdurdod Lleol wedi profi anawsterau, yn fwy na dim y sefyllfa gyda C19. Mae'r ddwy Sir wedi gweithio tuag at ddatblygu fersiwn rithiol o'r pecyn hyfforddiant – ar ôl sesiynau peilot o'r fersiwn hon, bydd yn cael ei chyflwyno yn ystod 2021-2.	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariadau Ch3 a Ch4 	
	2. Bydd Heddlu Gogledd Cymru yn adnewyddu ymwybyddiaeth Gweithredu Cynnar Gyda'n Gilydd (EAT) ymhlith y gweithlu. Mae'r broses EAT wedi'i chytuno a'i gweithredu gan yr Heddlu a'r Gwasanaethau Cymdeithasol, fel ffordd o nodi unigolion a allai fod angen cefnogaeth a chynghor, fel ymyrraeth ataliol. Mae'n deillio o'r ymchwil Profiadau Niweidiol yn ystod Plentynodod (ACE), sy'n cydnabod sut y gall ACE arwain at	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariad Ch3 	

	ymddygiadau troseddol neu niweidiol yn ddiweddarach mewn bywyd. Mae'r cysyniad yn ymwneud â deall yr ymddygiadau hyn a darparu ymyrraeth yn gynharach lle bo hynny'n bosibl.		
	3. Er mwyn hwyluso'r gwaith o godi ymwybyddiaeth mewn perthynas â rhai mathau o drosedd, byddwn yn adolygu ac yn diweddarau'r 'canllawiau munud' ac yn sicrhau eu bod ar gael i'r holl bartneriaid a gwasanaethau ALL.	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariad Ch1: Canllawiau Cyflym wedi'i diweddarau erbyn hyn. Y rhain wedi cael eu pasio ymlaen i'r Grŵp Gweithredol Diogelu Corfforaethol ac yn mynd ar y rhaglen waith i'w ystyried. Gwaith yma yn parhau. 	M
	4. Mae gwybodaeth ar y ddyletswydd Prevent a'r llwybr cyfeirio (ar gyfer y cyhoedd) yn cael ei rannu ar wefannau'r Awdurdodau Lleol (roedd hyn ar gael ar wefannau'r partneriaid yn barod, ond nid yr AauLL).	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariad Ch1: Gwybodaeth ynglŷn a'r Dyletswydd Prevent gyda adnodd cymorth a gwybodaeth ar gael ar dudalennau wê y ddau gyngor. 	G
SICRHAU EIN BOD YN DATBLYGU EIN HARFERION GWEITHIO I DDIWALLU GOFYNION NEWYDD			
Beth sydd angen ei wneud eleni	5. Mae'r Bwrdd Cynllunio Ardal wedi datblygu cynllun alcohol gogledd Cymru 4 blynedd. Byddwn yn sefydlu grwpiau tasg a gorffen yn y ddau Awdurdod Lleol er mwyn penderfynu pa agweddau o'r cynllun sy'n berthnasol ac yn bosibl yn y ddau ALL dros y 12 mis nesaf.	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariadau Ch3 a Ch4 • Q2: Gwaith yma yn parhau – canolbwyntio ar gyfleon codi ymwybyddiaeth megis Wythnos Ymwybyddiaeth Alcohol ym mis Tachwedd. 	M
	6. Agweddau o'r cynllun gwaith rhanbarthol a fydd yn gwella gwasanaethau yng Ngwynedd ac Ynys Môn – <ul style="list-style-type: none"> • Adolygu'r ddarpariaeth cyswllt alcohol yn yr ysbyty Lleol, er mwyn diwallu anghenion yn well 	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariadau pob Ch • Gwaith yn parhau o amgylch y weithred hon, mae'r fanyleb gwasanaeth wedi'i hadolygu a'i 	M

	<ul style="list-style-type: none"> Ailfodelu'r cysylltiadau tîm SMS (gwasanaeth camddefnyddio sylweddau) a CAMHS (gwasanaeth iechyd meddwl plant a pobl ifainc). Mewn ymateb i angen a nodwyd – ychwanegu adnodd iechyd meddwl newydd yn y tîm Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc (Be'dir sgor) Mi fydd yr adnodd yma hefyd yn cryfhau cydweithio gyda CAMHS a'r Ysbyty yn ogystal a gwella darpariaeth i gefnogi pobl ifanc sydd yn 	<p>datblygu i ddiwallu anghenion. Mae gweithdrefnau gweithredol yn cael eu datblygu ar hyn o bryd ac yn adolygu gwybodaeth monitro. Adolygiad yn symud ymlaen yn dda gyda partneriaid yn cyd weithio yn effeithiol.</p> <ul style="list-style-type: none"> Cynhaliwyd cyfarfodydd i nodi unrhyw fylchau a phroblemau gyda'r llwybr atgyfeirio cyfredol. Mae anghenion hyfforddi hefyd yn cael eu hystyried ar hyn o bryd i gynyddu ymwybyddiaeth ac adnabod materion camddefnyddio sylweddau yn yr ysbyty. Mae llwybr nawr mewn lle yn yr Ysbyty er mwyn sicrhau cefnogaeth i bobl ifanc sydd yn mynd i'r Uned Brys neu yn cael ei derbyn ar y ward Plant. Mae gwaith yn parhau gyda gwasanaethau er mwyn sicrhau codi ymwybyddiaeth a bod gwasanaethau ac adrannau yn yr ysbyty yn gallu adnabod unigolion sydd angen ymyrraeth. Mae swydd ddisgrifiad a manyleb person wedi'i greu ac ar hyn o bryd mae'n cael ei werthuso gan AD, gyda'r nod o fynd allan i hysbysebu yn ystod yr wythnosau nesaf. Mae'r swydd ddisgrifiad a manyleb person wedi ei cytuno ac 	<p>G</p> <p>M</p>
--	--	--	-------------------

	<p>dioddef o gamddefnyddio sylweddau ar y cyd a phroblemau iechyd meddwl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parhau â'r ymdrechion i ddod o hyd i adeiladau priodol ym Mangor ar gyfer gwasanaethau CS lleol • Mewn ymateb i'r angen a nodwyd, datblygu adnodd ychwanegol o fewn Gwasanaeth cefnogi meddyginiaeth ragnodedig (cwnsela) i gwrdd a'r angen yn lleol a rhanbarthol ac hefyd, yn benodol, i gwrdd ag anghenion Merched beichiog a phobl hŷn. • Sefydlu a datblygu'r Gwasanaeth Ymyriadau seicolegol ar gyfer unigolion sydd wedi cael ei effeithio gan gamddefnyddio sylweddau. Mi fydd y gwasanaeth newydd mewn lle o'r 1af o Ebrill 2021. Mi fydd y Gwasanaeth newydd yn cynnwys adnodd i ddatblygu a cydlynu Grwpiau cefnogi – Symud ymlaen yn fy Adferiad (Moving on in My Recovery). 	<p>yn aros am gadarnhad gan yr Adran Gyllid cyn symud ymlaen i hysbysebu o fewn yr wythnosau nesaf.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'r gwaith yma yn parhau, mae'r tîm yn gweithio'n agos gyda Iechyd Meddwl Cymunedol i nodi adeilad i rannu. Gwaith yn parhau yn anffodus- heb allu adnabod adeilad. • Mae swydd newydd wedi'i chreu a'i recriwtio iddi, gan sicrhau mwy o allu yn y gwasanaeth i ddiwallu anghenion. Swyddi mewn lle, a parhau i fonitro trwy wybodaeth monitor chwarterol a chyswllt cyson gyda'r Gwasanaeth. • Mae gwasanaeth newydd (CAMFA) mewn lle ers y 1af o Ebrill, y darparwr newydd yw CAIS. Mae hyn yn datblygu'n dda gyda chyfarfodydd monitro rheolaidd ar waith. Parhau i ddatblygu yn dda. Wedi bod yn heriol gyda recriwtio i swyddi newydd ond bellach wedi ei llenwi ac yn dal i fyny gyda pethau. • Mae'r prosiect Cymorth Cymheiriaid wedi cychwyn. Bydd gwerthuso'n digwydd yn gynnar 	<p>M</p> <p>G</p> <p>G</p> <p>G</p>
--	--	---	-------------------------------------

	<ul style="list-style-type: none"> • Parhau â'r prosiect peilot cymorth cymheiriaid yn Ynys Môn - gan ddarparu pecynnau hyfforddi ar gyfer Cymheiriaid a nodwyd, i weithio gyda theuluoedd / unigolion ac adnabuwyd gan y Gwasanaethau Cymdeithasol. Bydd y prosiect yn cael ei werthuso gyda'r gobaith o ehangu os yn llwyddiannus. 	y flwyddyn nesaf, gobeithio gyda mwy o gyfranogwyr yn cymryd rhan. Prosiect yn datblygu yn dda ac wedi gallu cael mwy o niferoedd i ymuno yn y prosiect hefyd.	
	<p>7. Byddwn yn sicrhau bod y cyfrifoldebau a roddir ar y PDC mewn perthynas â chynnal diwygiadau lladdiad domestig (DHR's) yn cael eu cwblhau'n briodol. Yn ei hanfod, mae hyn yn golygu sicrhau bod paneli adolygu, cadeiriau ac awduron yn cael eu comisiynu a bod adroddiadau adolygiad terfynol yn cael eu cyflwyno a'u derbyn gan y Swyddfa Gartref. Ar hyn o bryd, mae 4 adolygiad yng Ngwynedd ar wahanol gamau i'w cwblhau. Bydd rhai yn cael eu cwblhau o fewn y flwyddyn ariannol honno a bydd rhai yn cario drosodd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariadau bob Ch 	M

	<p>8. Dros y flwyddyn i ddod, bydd Heddlu Gogledd Cymru yn creu Uned Trosedd Economaidd (ECU) a fydd yn cynnwys swyddogion twyll wedi'u hyfforddi'n arbennig, swyddogion seiberdroseddu a swyddogion ymchwilio ariannol. Y nod yw darparu gwybodaeth arbenigol am dwyll a seiberdroseddu i gydweithwyr ac aelodau o'r cyhoedd. Bydd yn sicrhau bod swyddogion yn gallu ymchwilio i dwyll a seiberdroseddu yn fwy effeithiol a fydd yn lleihau faint o amser y mae ymchwiliadau twyll yn ei gymryd. Bydd yr uned yn darparu ymyrraeth gynnar i darfu ar dwyllwyr a'u gweithgareddau a fydd yn lleihau effaith twyll ar gymunedau lleol. Bydd swyddogion twyll yn nodi troseddwyd mynych sydd wedi'u lleoli yng Ngogledd Cymru ac yn goruchwyllo'r holl droseddau twyll a gyflawnir yng Ngogledd Cymru, gan ei gwneud hi'n bosibl olrhain tueddiadau twyll. Bydd yr uned hefyd yn darparu addysg, cyngor atal troseddau a chefnogaeth i grwpiau bregus wedi'u targedu ledled ardal Gogledd Cymru mewn ymgais i leihau erledigaeth. Bydd pob swyddog PCSO a CID newydd yn cael hyfforddiant penodol ar dwyll a seiberdroseddu i'w galluogi i nodi troseddau a darparu'r cyngor a'r gefnogaeth gywir i'r cyhoedd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariad Ch3 	
	<p>9. Mae gwasanaethau plant Gwynedd wedi datblygu darpariaeth newydd, o'r enw Emrallt, i wella'r gallu i adnabod ac atal ymddygiadau rhywiol amhriodol, problemus neu niweidiol gan blant, yn gynnar. Bydd y gwasanaeth, sydd o fewn y Tîm Cyfiawnder Ieuencid, yn cynnig cefnogaeth, arweiniad a chyngor i weithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda phlant, gan ddarparu hyfforddiant ymwybyddiaeth ac adnoddau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariadau Ch2 a Ch4 • CH2: Mae tîm Ymddygiad Rhywiol Niweidiol Gwynedd (Emrallt) wedi'i sefydlu'n llawn ac yn weithredol. Nod y tîm nawr yw ymateb i ymholiadau gan asiantaethau ar draws Iechyd, Gofal Cymdeithasol ac Addysg. Yn ystod yr ychydig fisoedd diwethaf, bu ymgyrch i uwchsgilio staff ac maent wedi cyflwyno rhaglen hyfforddi sy'n cynnig arweiniad i ymarferwyr ar 	G

	<p>Mae tîm Emrallt yn cefnogi gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda phlant sy'n dangos yr ymddygiadau niweidiol hyn, ac mae ar gael i staff o'r sectorau Addysg, Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol yng Ngwynedd.</p> <p>Disgwyliwn y bydd y Gwasanaeth yn codi mwy o ymwybyddiaeth ar draws asiantaethau am bwysigrwydd adnabod ac ymyrryd yn gynnar trwy sefydlu llwybr amlasiantaethol ar gyfer rheoli ac ymateb i ymddygiad rhywiol problemus neu niweidiol.</p>	<p>ddefnyddio rhestr wirio i nodi pa ymddygiadau sydd angen ymateb. Mae gwella dealltwriaeth staff ar adnabod yn gynnar ac ymagweddu ataliol tuag at ymddygiad o'r fath wedi caniatáu inni nodi achosion yn gynt er mwyn osgoi cynnydd mewn risg.</p>	
	<p>10. Mae gwasanaeth digartrefedd Cyngor Gwynedd wedi adnabod yr angen i gynyddu'r llety â chymorth sydd ar gael yn y Sir. Ar ôl adolygu'r ddarpariaeth gyfredol ac ystyried y galw ychwanegol sy'n wynebu'r gwasanaeth, maent yn buddsoddi mewn darpariaeth ychwanegol ac ailwampio'r ddarpariaeth gyfredol i ddiwallu'r anghenion cynyddol yn well. Yn aml mae gan bobl sy'n cyflwyno'n ddigartref, neu sydd â phroblemau gyda chynnal tenantiaeth, anghenion cymhleth sy'n gofyn am gefnogaeth bwrpasol. Sicrheir peth o'r cymorth hwn trwy gomisiynu 'floating support' cyfredol, ond bydd llawer yn cael ei ddatblygu o fewn y gwasanaethau digartrefedd. Bydd hyn yn cynyddu'r unedau cymorth sydd ar gael ledled y Sir, gan gynnwys carfannau penodol wedi'u targedu, fel menywod sy'n gadael carchardai, ac unigolion ag anghenion cymhleth iawn.</p> <p>Cydnabyddir bod llawer o unigolion sy'n cyflwyno yn ddigartref, yn wynebu nifer o faterion cymdeithasol ac emosiynol cymhleth a all arwain at ymddygiadau anhrefnus neu droseddol hyd yn oed. Trwy sefydlu fframwaith cymorth</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariad Ch4 	

	mwy cadarn, yna mae ymyrraeth gynharach yn bosibl i'r rheini a allai fod yn dioddef o broblemau o'r fath.		
EDRYCH AR Y CYSYLLTIADAU A'R ARFERION GWEITHIO LLEOL, A GWELLA CYFATHREBU A STRWYTHURAU LLE BYDD ANGEN			
	<p>11. Yn ddiweddar, mae'r Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol wedi cyflwyno Tîm Dedfryd Tymor Byr (STST) newydd ar gyfer carcharorion sy'n gadael HMP Berwyn. Pwrpas y Tîm yw darparu ymateb cyflym i garfan anhrefnus ac i leihau cyfraddau aildroseddu a galw yn ôl i droseddwy'r sydd yn derbyn dedfrydau o 12 mis neu lai. Bydd yn canolbwyntio ar ystyried ffyrdd effeithiol o dorri cylchedd 'revolving door' y garfan yma o ail fynd i'r carchar, wrth weithio gyda carcharorion gyda dedfrydau byr er mwyn datblygu cynlluniau ailsefydlu effeithiol. Bydd ymarferwyr yn cael eu hyfforddi i fynd i mewn i'r carchar er mwyn cadw cysylltiad ag achosion STST ar adegau allweddol yn ystod eu dedfryd. Bydd hyn yn golygu mwy o gyswllt cyn-rhyddhad rhwng y Rheolwyr Troseddwy'r Carcharai a Rheolwyr Troseddwy'r Cymunedol (COM/POM) i ddatlbygu perthynas gyda'r Defnyddiwr Gwasanaeth wrth baratoi ar gyfer eu rhyddhad. Mae cymhwysedd ar gyfer yr achosion hyn yn wrywod 18 oed=, gyda lefel risg yn amrywio o isel i uchel. Yn y Gorllewin, bydd tîm o 6 Swyddog. Ers sefydlu'r Tîm yn mis Gorffennag y llynedd, mae Covid wedi achosi problemau yn yr ystyr nad oedd staff yn gallu ymweld â'r carchar yn y gorffennol. Fodd bynnag, rhagwelir y bydd y gwaith yn mynd rhagddo fel arfer yn ystod y flwyddyn nesaf pan godir cyfyngiadau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariad Q2 + Q4 • CH2: Mae'r Tîm Dedfryd Tymor Byr (STST) yn parhau i ddatblygu eu gwaith yn yr Gorllewin. Mae'r cyfyngiadau gyda COVID wedi barhau i effeithio ar fynediad i'r carchardai ond gwnaed cysylltiadau rhithwir â HMP Berwyn gyda chyfarfodydd ar y cyd yn wythnosol. Mae'r rhain hefyd yn cynnwys staff tai ac staff ailsefydlu o Berwyn. Mae 8 o weithwyr ailsefydlu bellach ynghlwm â Gogledd Cymru, gyda dau o'r rhain yn gysylltiedig â Gwynedd a Môn- mi fydd y staff yma yn gallu helpu hefo'r gwaith wyneb yn wyneb hefo'r dynion yn y carchar ar rhan y swyddogion prawf. Mae'r adborth cynnar am yr effaith ar gyfraddau galw yn ôl yn gadarnhaol gyda ostyngiad o alw yn ôl wedi ei weld. Mae'r ffocws ar hyn o bryd ar cynyddu cyswllt â'r bobl sydd ar trwydded (3 chysylltiad yr wythnos) a sicrhau mynediad cyflym i ymyriadau i gynorthwyo gyda gwaith adfer a lleihau risg. 	M

Beth sydd angen ei wneud eleni	12. Er mwyn sicrhau cydweithio effeithiol, bydd y grwpiau lleol sy'n cael eu harwain gan yr Heddlu yn cael eu hadolygu er mwyn sicrhau eu bod dal yn addas i bwrpas. Fe fydd y gwaith yn cael ei arwain gan yr Heddlu, gan ddechrau yn Ynys Môn, ac wedyn yng Ngwynedd fel a sydd yn addas. Bydd hyn yn cynnwys, ail edrych ar grŵp i daclo GTC (Grwpiau troseddu cyfundrefnol)	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariadau Ch1 a Ch3 • CH1: Mae rhan fwyaf o'r grwpiau bellach wedi'u sefydlu, bydd diweddariad yng nghyfarfod Ch1 y Bartneriaeth. 	M
	13. Ochr yn ochr, ac yn ychwanegol at yr uchod, mae gwasanaethau Plant Ynys Môn (a phartneriaid) i ystyried ac ymchwilio i'r cymhwysiad posibl o 'Diogelu Cyd-destunol' fel fframwaith - a allai gyd-fynd ag rhaglen waith un o'r grwpiau newydd.	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariadau Ch3 a Ch4 	
	14. Bydd Troseddau Casineb yn ganolbwynt allweddol i Heddlu Gogledd Cymru am y deuddeg mis nesaf gydag Uned Amrywiaeth yr heddlu yn defnyddio cyfle bythol i annog pobl i riportio Troseddau Casineb o gymunedau lleiafrifol. Y nod yw sicrhau bod pawb yn teimlo'n hyderus wrth riportio unrhyw fath o droseddau casineb i'r Heddlu.	<ul style="list-style-type: none"> • CH2: Parhaodd Tîm Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Heddlu Gogledd Cymru i weld cynnydd yn y Troseddau Casineb yr adroddwyd amdanynt yn ystod y flwyddyn droseddu ddiwethaf, a pharhaodd y tîm i annog riportio troseddau o'r fath iddynt. Yn ystod y 12 mis diwethaf maent wedi gweld nifer o densiynau yn gysylltiedig â throseddau casineb yn ein cymunedau, yn enwedig tensiynau Covid-19, BLM ac ail dai. Maent yn parhau i gefnogi dioddefwyr a thystion. 	G

	<p>15. Mae gan bob aelod o'r bartneriaeth rai cyfrifoldebau mewn perthynas â rhaglen Atal y Swyddfa Gartref (radicaleiddio mewn perthynas â gweithgaredd terfysgol). Mae'r Awdurdodau Lleol yn arwain ar gyfarfodydd Sianel, sydd wedi'u cynllunio i gefnogi'r unigolion a'u llywio rhag cael eu radicaleiddio. Mae yna newidiadau i ofynion proses y Sianel, y byddwn ni'n eu rhoi ar waith yn ystod y flwyddyn i ddod.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariad Ch3 	
PEILOTA PROSIECTAU NEWYDD			
<p>Beth sydd angen ei wneud eleni</p>	<p>16. Mae Cyngor Sir Ynys Môn fel pob ALL yn darparu 'cymorth fel bo'r angen' i nifer o unigolion er mwyn atal digartrefedd, ac maent yn cefnogi pobl i fod â'r gallu, yr annibyniaeth, y sgiliau a'r hyder i gael hyd i/cadw cartref sefydlog ac addas. Mae hon yn gefnogaeth sy'n cael ei thargedu, ac mae ar gael i nifer o anghenion dynodedig, gan gynnwys camddefnyddio sylweddau, Camdriniaeth ddomestig, Iechyd Meddwl ac eraill. Mae'r nifer sy'n cael eu cyfeirio i'r gwasanaethau hyn yn uchel, felly mae'r ALL wedi adnabod y rheini sydd ag anghenion lefel isel neu anghenion dechreuol, a bydd yn treialu cynllun sy'n cyfeirio'r unigolion hynny at gyfres o ymyraethau cynnar yn y gymuned – mae hyn yn cynnwys dangos y ffordd iddynt at wasanaethau pwrpasol, mynediad at gludiant cymunedol, Cydlynnydd Asedau Lleol, darperir gan Linc Cymunedol Môn. Dylai hyn helpu i roi sylw i'w hanghenion cyn iddynt waethygu, a bydd hefyd yn rhyddhau mwy o gapasiti i roi sylw i unigolion sydd ag anghenion lefel uwch trwy'r ddarpariaeth sefydledig. Y nod yw atal y materion hyn rhag mynd yn fwy difrifol i'r unigolion hynny, a lleihau'r tebygolrwydd y byddant yn dod yn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariad Ch4 • Mae'r cynllun yma yn weithredol gyda chyfeiriadau yn cael eu gwneud gan Ddarparwyr Grant Cymorth Tai, pryd y bo'r unigolyn wedi cyfarfod y deilliannau a osodwyd o fewn y cynllun cefnogaeth, ond efallai bod y person yn parhau i fod yn fregus am wahanol resymau. Ers Ionawr 2021, pan dreialwyd y cynllun yma, mae yna oddeutu 75 o gyfeiriadau Cymorth Tai wedi eu hanfon at Môn Community Link sy'n rhan o Medrwn Môn. O ganlyniad mae sawl achos wedi parhau i dderbyn cefnogaeth gyda chwblhau ffurflenni, derbyn gwybodaeth, cyngor, a chymorth, cael eu cyfeirio ymlaen at wasanaethau arbenigol e.e. iechyd a gofal, a chael gwybodaeth am weithgareddau 	G

	unigolion bregus yn eu cymuned / yn dod yn ddigartref / y bydd unrhyw ymddygiadau niweidiol yn gwaethygu.	cymunedol er mwyn ceisio lleihau unigrwydd.	
	<p>17. Wrth baratoi ar gyfer y Cwricwlwm ysgolion newydd yn 2022, bydd 3 ysgol gynradd yn Ynys Môn ac 1 ysgol gynradd ac 1 ysgol uwchradd yng Ngwynedd yn treialu'r prosiect 'Casineb troseddau mewn ysgolion' dan arweiniad Llywodraeth Cymru. Mae dau agwedd i'r datblygiad, sef - sgiliau meddwl beirniadol a sesiynau troseddau casineb. Cefnogir yr agwedd gyntaf gan Sapere (P4C) a'r ail gan NWREN. Y nod yw galluogi plant i archwilio gwahanol fathau o anoddefgarwch yn feirniadol, a chreu mwy o ddealltwriaeth o droseddau casineb. Mae'n amlwg mae hwn yn waith ataliol, a fydd, gobeithio, yn lleihau anoddefgarwch yng nghenedlaethau'r dyfodol. Rhwystrwyd y prosiect hwn i raddau oherwydd y pwysau cyfredol gyda Covid 19, a gallai hyn eto rwystro rhywfaint o gynnydd yn 2021.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diweddariad Ch3 	

Monitro -

Bydd y Bartneriaeth yn derbyn diweddariadau chwarterol ar droseddau a digwyddiadau yng Ngwynedd a Môn. Bydd yr adroddiad dadansoddol yn egluro unrhyw anghysondebau ac yn adrodd am unrhyw ffactorau ychwanegol sydd angen sylw.

Yn ogystal, bydd y cynllun gwaith yn cael ei fonitro a bydd adroddiad arno.

ATODIAD A – CANLYNIADAU’R CYNLLUN BLYNYDDOL

<u>Maes Themateg o’r Asesiad Strategol</u>	<u>Sgôr Risg</u>	<u>Meysydd Cyfrifoldeb Statudol</u>	<u>Prosiect</u>	<u>Mewn bynnau ac Allbynnau</u>	<u>Canlyniadau (tymor byr/canolig/hir)</u>
Cyflenwad cyffuriau wedi’i drefnu	Uchel		Rhif 9	Adolygiad lleol o sefyllfa’r Grŵp Troseddau Cyfundrefnol Sefydlu grŵp newydd os nodwyd angen, gan sicrhau ei fod yn addas at y diben	Yn y tymor byr i’r tymor canolig mae ymateb lleol effeithiol i OCG ar waith – yn cyfrannu at y cynllun rhanbarthol ar gyfer gweithgaredd gangiau cyffuriau trefnedig
		Dyletswydd Prevent	Rhif 4	Rhoddir gwybodaeth am y ddyletswydd Prevent ar safle diogelwch cymunedol y ddwy Sir (A.LI) i hysbysu’r cyhoedd ac yn rhannu’r ddolen ar gyfer <i>Act Early</i> .	Bydd gan y cyhoedd wybodaeth am ble / sut i dderbyn cefnogaeth a cymorth gyda phryderon radicaleiddio
			Rhif 12	Mae canllawiau newydd Channel yn cael eu lledaenu o fewn y ddau A.LI	Mae prosesau newydd ar waith i fodloni gofynion y Swyddfa Gartref

Tud. 48

				Gofynion newydd yn cael eu gweithredu yn ôl yr angen	 HO Canllawiau Channel .pdf Yn y pen draw, cyfrannu at ganlyniadau Prevent y S.G o leihau radicleiddio
Camfanteisio / Camdrin rhywiol ar blant	Uchel		Rhif 8	Bydd y sectorau Addysg, Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn cael gwybod o'r ddarpariaeth hon Cyflwynir sesiynau a chefnogaeth i staff	Yn y tymor hir, mwy o ymwybyddiaeth ar draws asiantaethau o bwysigrwydd adnabod ac ymyrryd yn gynnar trwy sefydlu llwybr amlasiantaethol ar gyfer rheoli ac ymateb i ymddygiad rhywiol problemus neu niweidiol Mae unigolion a nodwyd yn derbyn ymyriadau amserol a phriodol, a thrwy hynny arwain at lai o debygolrwydd o ymddygiad troseddol

			Rhif 10	<p>Pwysau cyfredol a sefyllfa Covid yn caniatáu – ailedrych ar y potensial i weithredu dull diogelu cyd-destunol yn ynys Môn – neu rannau o Ynys Môn</p> <p>Cydweithrediad wedi'i greu rhwng sectorau perthnasol a phartneriaid.</p>	<p>Mae Diogelu Cyd-destunol yn ceisio deall risgiau diogelu plant o'r tu hwnt i'r teulu e.e. cymunedau, ysgolion. Yn y dull yma, mae pwyslais ar bawb sy'n gweithio yn y gymdogaeth i chwarae eu rhan, e.e. gweithwyr siopau, gyrwyr bysiau. Os yw gweithwyr diogelu proffesiynol yn gallu asesu ac ymyrryd yn y lleoedd hyn, maent mewn sefyllfa well i darfu neu gyfyngu ar gyd-destunau niweidiol, er mwyn lleihau'r risg o niwed.</p> <p>Yn y tymor hir – mae ymateb y gymuned i CSE yn tyfu ac mae'r risgiau i blant gan CSE yn lleihau – mae'r rhain yn nodau tymor hir – dangosydd buan i'r nodi wrth i'r broses ddatblygu.</p>
--	--	--	---------	--	--

Caethwasiaeth Fodern	Uchel				
Trais yn y cartref	Canolig-Uchel		Rhif 1	<p>Mae'r Adran Hyfforddi wedi datblygu pecyn hyfforddi rhithiol – i oresgyn cyfyngiadau Covid 19.</p> <p>Hyfforddiant rhithiol wedi'i ddatblygu a'i gyflwyno</p>	<p>Yn y tymor byr, bydd staff yr A.LL yn cael eu hyfforddi i ddefnyddio Gofyn a Gweithredu.</p> <p>Yn y tymor hir – bydd mwy o bobl yn cael eu cyfeirio ac yn derbyn cefnogaeth amserol gyda materion TyyC.</p>
Trosedd Casineb	Canolig-Uchel		Rhif 11	Uned Amrywiaeth Heddlu Gogledd Cymru – yn annog yn rhagweithiol i gymunedau lleiafrifol i adrodd digwyddiadau	Tystiolaeth barhaus o adroddiadau cynyddol i'r Heddlu
			Rhif 14	Cyflwyno sesiynau ymwybyddiaeth o droseddau casineb a sesiynau meddwl beirniadol yn yr ysgolion a enwir	Yn y tymor canolig – bydd yr WLGA yn rhannau canlyniadau peilot i alluogi pobl ysgol i gyflawni trwy'r cwricwlwm newydd.

					Yn y tymor hir – lleihau anoddefgarwch yng nghenedlaethau'r dyfodol, a thrwy hynny leihau troseddau casineb.
		Mynd i'r afael ag Ymddygiad Gwrth-gymdeithasol	Rhif 9	Adolygiad lleol o grwpiau ASB i sicrhau eu bod yn diwallu'r angen cyfredol o ran gweithio mewn partneriaeth Sefydlu grwpiau newydd yn seiliedig ar adolygiad	Ymateb lleol i amryw o faterion sydd ar waith trwy grwpiau newydd, bydd hyn yn cynnwys ASB / lleihau'r galw ar wasanaethau trwy ymyriadau amserol
Personau ar goll	Canolig-Uchel				
Gyrru dan y dylanwad (cyffuriau ac alcohol)	Canolig	Dyletswydd cyffuriau a alcohol	Rhif 5	Awdurdodau Lleol i fabwysiadu'r cynllun lleihau alcohol rhanbarthol	Yn ystod y flwyddyn - yn dibynnu ar ba gynlluniau y gellir eu cyflawni, gwneir cyfraniad at ganlyniadau'r cynllun rhanbarthol - mae hwn yn uchelgais tymor hir - cynllun 4 blynedd

				Grwpiau Tasg a Gorffen i'w rhoi ar waith i nodi tasgau a'u gweithredu'n lleol	
			Rhif 6	<p>Mae'r Bwrdd Rhanbarthol yn cytuno ar anghenion lleol mewn perthynas â gwasanaethau cyffuriau ac alcohol - gan gynnwys sicrhau'r cyllid i'w weithredu</p> <p>Mae'r holl swyddi ac adnoddau newydd a nodwyd yn cael eu rhoi ar waith yn lleol</p>	<p>Mae pob datblygiad yn cyfrannu at ganlyniadau'r cynllun rhanbarthol</p> <p>3. WG Delivery Plan and APB position st:</p>
Twyll gan gynnwys Troseddau Seiber	Canolig		Rhif 7	<p>Creu Uned Trosedd Economaidd (UTE) a fydd yn cynnwys swyddogion twyll wedi'u hyfforddi'n arbennig, swyddogion seiberdroseddu a swyddogion ymchwilio ariannol o fewn Heddlu Gogledd Cymru</p> <p>Bydd yr uned yn darparu ymyrraeth gynnar i darfu ar dwyllwyr a'u gweithgareddau</p>	<p>Tymor byr – HGC mewn gwell sefyllfa i ddelio â thwyll</p> <p>Gostyngiad yn yr amser mae'n gymryd i gwblhau ymchwiliadau</p> <p>Tymor hir – lleihau erledigaeth yn y gymuned</p>

				<p>Mwy o swyddogion rheng flaen wedi'u hyfforddi i ymateb i dwyll</p> <p>Bydd yr uned hefyd yn darparu addysg, Cyngor atal troseddau a chefnogaeth i grwpiau bregus penodol</p>	
Treisio a Throseddau Rhywiol Difrifol	Canolig				
		Lleihau Aildroseddu			
Prosiectau sy'n cyfrannu at ddatblygiad cyffredinol diogelwch cymunedol			Rhif 13	<p>Mae cefnogaeth wedi'i thargedu ar gael ar gyfer nifer o anghenion a nodwyd, gan gynnwys camddefnyddio sylweddau, camdring domestig, iechyd meddwl ac eraill.</p> <p>Nifer yr unigolion sy'n derbyn ymyrraeth</p>	Llai o gleientiaid angen yr ymyriadau mwy dwys

			Rhif 2	<p>Staff y Heddlu yn derbyn adnewyddiad ar y hyfforddiant EAT</p> <p>Cynnydd yn nifer yr atgyfeiriadau EAT priodol</p>	<p>Yn y tymor canolig mae mwy o unigolion yn derbyn ymyrraeth gynharach, a ddylai atal gwaethygu i fod angen darpariaeth mwy dwys</p>
			Rhif 3	<p>Adnewyddu a diweddarau amryw o ganllawiau un munud sy'n ymwneud â gwahanol fathau o droseddau</p> <p>Sicrhau eu bod ar gael i wasanaethau'r A.LI ac eraill fel sy'n briodol</p>	<p>Mae teclyn codi ymwybyddiaeth ychwanegol ar gael i staff, sy'n gwella'r cyfleoedd iddynt gael eu hysbysu'n briodol am yr hyn i edrych amdano, beth i'w wneud, â phwy i gysylltu</p>
			Rhif 9	<p>Adolygu'r ddarpariaeth llety gefnogol gyfredol</p> <p>Cynyddu nifer yr unedau sydd ar gael</p> <p>Dod â rhywfaint o'r gefnogaeth honno'n fewnol i'r Gwasanaeth Digartrefedd</p>	<p>Gwasanaethau mewn sefyllfa well i ddarparu cymorth ymyrraeth gynnar i unigolion, llai o gleientiaid yn cyflwyno ag anghenion cymhleth ac angen cefnogaeth mwy dwys</p>

Eitem 6

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad	13 Ionawr, 2022
Teitl	Glendid Stryd
Aelod Cabinet	Y Cyngorydd Catrin Wager
Awdur	Steffan Jones, Pennaeth Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol
Pwrpas	Sicrhau Cymunedau Glân a Thaclus

1. Cyflwyniad

- 1.1 Mae gan amgylchedd lleol o ansawdd gwael effeithiau pellgyrhaeddol a negyddol. Mae'n effeithio ar les, yn atal pobl rhag defnyddio mannau gwyrddion ac mae hyd yn oed yn gysylltiedig â chyfraddau uwch o achosion o droseddau ac ymddygiad gwrthgymdeithasol gan hefyd effeithio ag amharu ar yr economi a thwristiaeth.
- 1.2 Mae effeithiau'r argyfwng wedi amharu a newid ein gwaith gyda phwysau cynyddol ar ein hadnoddau yn ystod cyfnodau o'r blynyddoedd diwethaf.
- 1.3 Dan Ddeddf Diogelu'r Amgylchedd 1990, mae gan y Cyngor dyletswydd statudol i sicrhau nad oes sbwriel ar briffyrdd a mannau cyhoeddus eraill. Rydym yn darparu ystod lawn o wasanaethau sy'n helpu i sicrhau bod ein strydoedd a lleoliadau agored cyhoeddus yn lan.
- 1.4 Mae glanhau strydoedd yn rhywbeth sy'n digwydd drwy'r flwyddyn ac mae'r gweithgareddau'n cynnwys:
- clirio mân ysbwriel
  - cael gwared ag anifeiliaid marw
  - glanhau olion baw cŵn
  - clirio unrhyw beth sydd wedi'i dipio'n anghyfreithlon
  - gwagio biniau sbwriel a baw cŵn
  - clirio unrhyw beth arall sydd wedi'i ollwng
  - glanhau manau cyhoeddus
  - ysgubo ffyrdd a phalmentydd.
- 1.5 Mae'r gwasanaeth yn ymdrin â phob un o'n safleoedd cyhoeddus a'r ffyrdd mabwysiedig a reolir gan y Cyngor. Mae ardaloedd wedi eu rhannu yn barthau yn ôl eu defnydd. Parthau dwysedd defnydd Uchel yw canol trefi yn bennaf, parthau dwysedd defnydd Canolig yw'r ardaloedd preswyl yn bennaf, tra bod parthau dwysedd defnydd Isel yn ardaloedd llai dwys sy'n cynnwys ffyrdd Sirol gwledig.

- 1.6 Mae sbwriel yn hel yn y gwahanol barthau dros amrywiol gyfnodau amser. Mae glendid ardal yn cael ei asesu trwy gymharu gyda safon. Y safonau yw:
- Gradd A - dim sbwriel na gwastraff
  - Gradd B - ar y cyfan yn rhydd o sbwriel a gwastraff ac eithrio rhai eitemau bach
  - Gradd B+ - dim mwy na tri eitem fach o sbwriel
  - Gradd C - dosbarthiad eang o sbwriel a/neu wastraff gyda chroniadau bach
  - Gradd D - llawer iawn o sbwriel a/neu wastraff gyda chroniadau sylweddol.
- 1.7 Caniateir amser gwahanol i lanhau'r ardaloedd a'u dychwelyd i'r safon briodol. Y syniad yn y côd yw pa mor lân yw ardal ac nid pa mor aml y caiff ei lanhau.
- 1.8 Mae'r safonau glendid yn cael eu monitro yn rheolaidd trwy samplu strydoedd ar hap a hyn ar draws y Sir.
- 1.9 Mae archwiliad annibynnol yn cael ei gario allan ar y safon gan Cadw Cymru'n Daclus a hyn yn digwydd unwaith y flwyddyn ar hyn o bryd. Gwneir hyn drwy fethodoleg (LEAMS).
- 1.10 Trefnir bod y prif ffyrdd yn cael eu hysgubo â pheiriannau'n rheolaidd, lle bo hynny'n bosibl. Caiff ardaloedd a lefel uchel o amwynder, megis canol y dref a chanolfannau siopa lleol, eu glanhau'n ddyddiol. Caiff ardaloedd eraill o dir eu monitro a'u glanhau i fodloni'r safonau a nodir yn Neddf Diogelu'r Amgylchedd 1990 a'r Cod Ymarfer ar gyfer sbwriel a gwastraff.

2. Cefndir a'r Sefyllfa Bresennol

- 2.1 Mae ein cylchdeithiau cylchol o lanhau angen eu diweddarau er ymateb i'r pwysau ychwanegol yn sgil cynnydd yn nhwristiaeth ond hefyd drefniadau gwahanol o gasglu gwastraff.
- 2.2 Yr ydym hefyd yn awyddus sicrhau bod biniau addas wedi eu lleoli ar draws y Sir ar gyfer hybu ailgylchu mân ysbwriel a rhoi cyfleon priodol i drigolion ac ymwelwyr gymryd rhan - mae gan bawb gyfrifoldeb i waredu eu sbwriel yn gyfrifol.
- 2.3 Yr ydym a blaenoriaeth fel Adran o sicrhau Cymunedau Glan a Thaclus ac yn cyflwyno timau penodol ar gyfer taclo problemau sydd yn cyfrannu at wella edrychiad ein stryd ac ein hamgylchedd - bydd angen sicrhau bod gwaith y timau yma yn cyd-redeg gyda gwaith y tîm glanhau cylchol.

3. Camau Nesaf

- 3.1 Nid oes unrhyw un yn hoffi gweld sbwriel ar hyd y strydoedd, ond yn anffodus, mae rhai pobl yn dal i niweidio ein hamgylchedd trwy beidio gwaredu eu gwastraff yn gyfrifol.
- 3.2 Drwy atgoffa pobl o'r opsiwn gorau, a gwneud yr opsiwn hwnnw mor hawdd â phosibl, gallwn newid ymddygiad er mwyn cyflawni buddion amgylcheddol yn y tymor hir.
- 3.3 Mae addysgu ein plant yn hanfodol a chodi ymwybyddiaeth o effeithiau ysbwriel.
- 3.4 Mae gwirfoddolwyr yn bwysig iawn ac eisoes gweler ymgyrchoedd ar draws y Sir er codi mân ysbwriel a threfnu digwyddiadau o glirio eitemau wedi eu gwaredu yn anghyfreithlon.

3.5 Mae Llywodraeth Cymru hefyd ar fin rhyddhau Cynllun Sbwriel a Thipio ac yn gweithio ar gyflwyno Côt Ymarfer o'r newydd sy'n debygol iawn o roi llawer mwy o bwyslais ar safonau glendid.

3.6 Ein gweledigaeth felly yw dod a hyn ynghyd gan:

- Adolygu yn gyntaf ein trefniadau gwaith glanhau cylchol gan sicrhau eu bod yn ymateb ar gofyn gan ail-edrych ar ein hadnoddau er cyflawni'r gwaith hwn
- Cydlynu gwaith gan wirfoddolwyr pan yn cario allan gwaith codi mân ysbwriel
- Gweithio ar draws sectorau er cynnal ymgyrchoedd
- Mynd i'r afael a sbwriel ar ymylon ffyrdd gwledig
- Cyflwyno biniau ailgylchu ar y stryd er uchafu ar ailgylchu'r deunyddiau
- Manteisio ar ddatblygiadau technoleg gwybodaeth e.e. biniau clyfar
- Addasu fel bydd cod ymarfer o'r newydd yn cael ei gyhoeddi.

Eitem 7

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad	13 Ionawr, 2022
Teitl	Torri Gwair a Chynnal Tiroedd
Aelod Cabinet	Y Cyngorydd Catrin Wager
Awdur	Steffan Jones, Pennaeth Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol
Pwrpas	Adolygiad o drefniadau cynnal ymylon ffyrdd Sirol

1. Cyflwyniad

- 1.1 Prif bwrpas ymylon ffyrdd yw sicrhau gwelededd clir ar gyfer traffig yn ogystal â darparu lleoedd diogel i gerddwyr mewn ardaloedd lle nad oes troedffyrdd. O ganlyniad, mae'n rhaid rheoli ymylon i ddiogelu holl ddefnyddwyr y ffordd.
- 1.2 Mae ymylon hefyd yn gynefinoedd pwysig ar gyfer bioamrywiaeth - er budd rhywogaethau fel gwenyn a pheillwyr eraill; ar gyfer blodau a bywyd gwylt arall sy'n diflannu'n gyflym yng nghefn gwlad, ac fel coridorau bywyd gwylt hanfodol sy'n cysylltu cynefinoedd. Ein nod yw adolygu ein trefniadau gweithio cyfredol a mynd i'r afael â'r uchod mewn modd realistig ac economaidd.

2. Cefndir a'r Sefyllfa Bresennol

- 2.1 Mae gan Gyngor Gwynedd, fel yr Awdurdod Priffyrdd, gyfrifoldeb cyfreithiol i gadw ein priffyrdd yn hygyrch ac yn ddiogel i holl ddefnyddwyr.
- 2.2 Mae gan y Cyngor hefyd ddyletswydd i gynnal ac atgyweirio'r briffordd (o fewn rheswm) ac i gadw wyneb y ffordd yn rhydd o unrhyw beth a allai achosi rhwystr neu berygl. O dan Ran 1 - Adran 6 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016, mae gan y Cyngor ddyletswydd gyfreithiol i 'gynnal a gwella bioamrywiaeth' lle mae hynny'n rhan o'i swyddogaethau ac, wrth wneud hynny, ceisio 'hyrwyddo gwytnwch ecosystemau'. Ategir y cyfrifoldeb hwn gan y dyletswyddau a osodir ar gyrff cyhoeddus gan Ddeddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i gynnal cynaliadwyedd tymor hir.
- 2.3 Mae rheoli ymylon ffyrdd mewn modd ymatebol yn ein galluogi i gyfrannu'n effeithiol at 'Gynllun Gweithredu Peillwyr' Llywodraeth Cymru trwy ddarparu cynefinoedd sy'n llawn blodau gwylt ac sy'n fwy cysylltiedig ar gyfer ardaloedd trefol a gwledig.
- 2.4 Mae'r cod ymarfer cenedlaethol newydd ar gyfer priffyrdd, sef 'Well-managed Highway Infrastructure: A Code of Practice' yn nodi'r argymhellion a'r arfer da ar gyfer torri ochrau priffyrdd ac yn cynghori y dylai awdurdodau ddatblygu eu safonau lleol eu hunain.
- 2.5 Mae Adran 41, Deddf Priffyrdd 1980, yn ei gwneud yn ofynnol i bob Awdurdod Priffyrdd sicrhau bod gan ddefnyddwyr ffordd lwybr diogel ar hyd y briffordd. O ran llystyfiant, mae hyn wedi'i ddehongli i olygu y dylid torri gwair a changhennau sy'n hongian dros y ffordd fel nad yw gwelededd tuag ymlaen yn cael ei amharu heb fod angen.
- 2.6 Er mwyn cyflawni'r dyletswyddau hyn, mae angen i ni baratoi a mabwysiadu polisi torri gwair ar gyfer ymylon ffyrdd sy'n ystyried anghenion defnyddwyr y ffordd yn ogystal ag anghenion bywyd gwylt.

3.0 Camau nesaf - Pa mor aml y dylid torri ymylon ffyrdd? Cyfundrefn cynnal arfaethedig er trafodaeth

- 3.1 Mae angen torri gwair ar ymylon ffyrdd er diogelwch defnyddwyr (gan gynnwys cerddwyr) ac er mwyn y rhywogaethau sy'n cael eu cynnal ganddynt. Mae diogelwch defnyddwyr y ffordd yn holl bwysig; felly mae angen cynnal lleiniau gwelededd a throedffyrdd mewn lleoliadau allweddol.
- 3.2 Ar ymylon mewn lleoliadau eraill, dylid caniatáu i blanhigion flodeuo a hadu cyn torri ac mae angen cynnal cynefin i anifeiliaid. I gyrraedd y nodau hyn, mae angen rhoi sylw gofalus i amseru gwaith torri gwair yn ogystal â'r uchder torri.
- 3.3 Ledled y Sir, bydd glaswellt yn cael ei dorri ddwywaith y flwyddyn, yn seiliedig ar amser, ar ymylon sydd ar y rhwydwaith prif ffyrdd a'r rhwydwaith mân ffyrdd. Mae prif ffyrdd yn cael eu diffinio fel ffyrdd sydd wedi'u dosbarthu'n ffyrdd A neu B. Mae ffyrdd mân yn cael eu diffinio fel ffyrdd sydd heb eu dosbarthu'n ffyrdd A neu B.
- 3.4 Yn gyffredinol, bydd y prif ffyrdd yn cael eu torri ar ôl 01 Gorffennaf gan amcangyfrif y bydd y gwaith wedi'i orffen erbyn diwedd Gorffennaf.
- 3.5 Bydd ffyrdd mân yn cael eu torri ar ôl 01 Awst gan amcangyfrif y bydd y gwaith wedi'i orffen erbyn diwedd Medi. Ni ddylai gwair sy'n cael ei dorri gan dractorau a thorwyr fod yn llai na 100mm o uchder ar ôl cael ei dorri. Mae modd defnyddio peiriannau eraill (strimwyr ac ati) ar rai safleoedd lle nad oes modd defnyddio tractor a thorrwr. Dan yr amgylchiadau hyn, efallai na fydd modd torri'r gwair i uchder o 100mm a gall y gwair gael ei dorri'n fyrrach. Pa bynnag beiriant a ddefnyddir, ni ddylai uchder y gwair ar ôl ei dorri datguddio nac amharu ar y pridd sydd ar y wyneb.
- 3.6 Ar bob ffordd, gan gynnwys ffyrdd A a B, ni ddylai'r rhan sydd wedi'i dorri fod yn fwy nag 1 metr o led o ymyl y ffordd a dylai fod o uchder o ddim llai na 100mm. Mewn rhai lleoliadau penodol, efallai y bydd angen i'r toriad fod yn fwy nag 1 metr yn ôl disgrisiwn y swyddfa ardal berthnasol am resymau iechyd a diogelwch. Gallai hyn olygu y bydd rhai ffyrdd yn cael eu torri'n gynt na'r dyddiadau sydd yng nghymalau 3.4. a 3.5 uchod. Efallai y bydd angen torri'n fwy aml er mwyn cynnal lleiniau gwelededd mewn rhai lleoliadau. Unwaith eto, bydd hyn yn ôl disgrisiwn y swyddfa ardal berthnasol at ddibenion iechyd a diogelwch.
- 3.7 Gwneir pob ymdrech i oedi torri ar hyd y rhwydwaith mân ffyrdd cyhyd ag y bo modd er mwyn i flodau hadu ac i osgoi aflonyddwch diangen i fywyd gwyllt. Gellir torri hyd gyfan wrth ochr y ffordd yn ôl disgrisiwn y swyddfa ardal berthnasol i atal gordyfiant prysgwydd ac i sicrhau gwelededd ymlaen at ddibenion iechyd a diogelwch.
- 3.8 Byddwn yn dychwelyd yn yr Hydref gan gynnal torri llawn a hyn ar gyfer pob ffordd - mae trefn torri fel hyn yn hybu bywyd gwyllt ac yn gwella'r amgylchedd ar gyfer hybu tyfiant.
- 3.8 Byddwn yn gweithio tuag at bolisi o gasglu glaswellt wedi'i dorri (lle bo hynny'n bosibl) pan fydd adnoddau'n caniatáu a bydd hyn yn cael ei wneud wrth drefnu'r ail doriad ym mis Hydref.